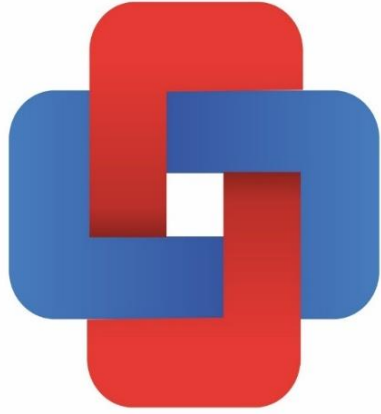

KALP

KÜRESEL ADALET VELİYAKAT PARTİSİ

YENİ TÜRKİYE İÇİN SOSYAL LİBERAL PARTİ PROGRAMI

"Özgürlük, Adalet, Dayanışma" 21. Yüzyıl Türkiye'si İçin Kapsamlı Dönüşüm Programı

Bu programı neden yazıyoruz?

Türkiye bugün tarihi bir kavşakta duruyor. Bir yanda teknolojik devrim, küreselleşme ve iklim değişikliği gibi büyük dönüşümler yaşanırken, diğer yanda toplumumuz adaletsizlik, eşitsizlik ve güven erozyonuyla boğuşuyor.

Soruyoruz: Bir ülkede en zengin yüzde yirminin toplam gelirin yarısını alırken, en yoksul yüzde yirminin sadece altıda birini alması normal mi? Çalışanların dörtte birinin dijital beceri eksikliği nedeniyle işini kaybetme korkusu yaşaması kabul edilebilir mi? İnsanların sadece altıda birinin birbirine güvendiği bir toplumda nasıl ilerleme sağlanabilir?

Bu sorulara "hayır" diyorsak, değişim zamanı gelmiştir. Bu program ne saf piyasa ekonomisinin acımasızlığını ne de devletçi yaklaşımın baskıcılığını benimser. Bunun yerine, bireysel özgürlüklerle sosyal adaleti harmanlayan, yeniliği teşvik eden ama kimseyi geride bırakmayan sosyal liberal bir yaklaşım sunar.

BİRİNCİ BÖLÜM: SOSYAL LİBERAL İLKELER SİSTEMİ

1. ÖZGÜRLÜK VE SORUMLULUK DENGESİ İLKESİ

Her birey, başkalarına zarar vermediği sürece yaşamını istediği gibi yaşama hakkına sahiptir. Kimse yaşam tarzını, inancını, düşüncesini başkasına dayatamaz. Ancak herkes kendi seçimlerinin sorumluluğunu da almalıdır. Toplumsal yaşamın gerektirdiği kurallar, özgürlükleri kısıtlamak için değil, herkesi korumak için vardır.

Uygulama Alanları:

İfade özgürlüğünün tam korunması, nefret söylemi dışında hiçbir sınırlama

Yaşam tarzı tercihlerine müdahale edilmemesi

Vicdan ve inanç özgürlüğünün mutlak güvence altına alınması

Özel yaşamın korunması ve dijital hakların güçlendirilmesi

2. FIRSAT EŞİTLİĞİ İLKESİ

Her çocuk, nerede doğursa doğsun, aynı kalitede eğitime erişecek. Her hasta, cebindeki paraya bakılmaksızın aynı kalitede sağlık hizmeti alacak. Her genç, aynı girişimcilik fırsatlarına sahip olacak. Sonuç eşitliği değil, başlangıç koşullarının eşitliği hedeflenir.

Uygulama Alanları:

Eğitim kalitesinin gelir düzeyinden bağımsızlaştırılması

Sağlık hizmetlerinde gelir ayrımının kaldırılması

Girişimcilik desteklerinde coğrafi ve sosyal adaletsizliklerin giderilmesi

Adalet hizmetlerinde sınıf farkı gözetilmemesi

3. ÇALIŞMA VE ÜRETKENLİK İLKESİ

Çalışmak her zaman çalışmamaktan karlı olacak. Girişimcilik ve inovasyon ödüllendirilecek. Ranta ve kayırmacılığa dayalı zenginleşme engellenecek. Liyakat ve başarı esas alınacak. Sosyal yardımlar geçici köprü olacak, kalıcı bağımlılık yaratmayacak.

Uygulama Alanları:

Çalışma gelirlerinin sosyal yardımlardan yüksek tutulması

Girişimcilik ve inovasyonun vergi avantajlarıyla desteklenmesi

Sosyal yardımların beceri geliştirmeye bağlanması

Performans odaklı ücretlendirme sistemlerinin yaygınlaştırılması

4. SOSYAL DAYANIŞMA İLKESİ

Toplumsal dayanışma güçlendirilecek. Zenginlikten yoksulluğa doğru kaynak transferi sağlanacak. Hiç kimse geride bırakılmayacak. Yaşlı, engelli, hasta herkes toplumun koruması altında olacak. Ancak bu destek, bireylerin onurunu zedelemeyecek, güçlendirici nitelikte olacak.

Uygulama Alanları:

Artan oranlı vergi sistemiyle kaynak transferi

Evrensel temel hizmetlerin güçlendirilmesi

Sosyal güvenlik ağıının genişletilmesi

Gönüllülük ve hayırseverliğin teşvik edilmesi

5. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKESİ

Çevresel sürdürülebilirlik öncelik olacak. Mali disiplin korunacak. Gelecek nesillere borç bırakılmayacak. Teknolojik gelişme insanlığın hizmetinde olacak. Doğal kaynaklar gelecek nesillerin emaneti olarak korunacak.

Uygulama Alanları:

İklim değişikliğiyle mücadelede öncü rol

Mali disiplin ve borç kontrolü

Yenilenebilir enerji yatırımlarının hızlandırılması

Döngüsel ekonomi modelinin benimsenmesi

6. KATILIMCI DEMOKRASİ İLKESİ

Demokrasi sadece seçim zamanı değil, sürekli yaşanacak. Vatandaşlar karar alma süreçlerine aktif katılacak. Sivil toplum güçlendirilecek. Şeffaflık ve hesap verebilirlik sağlanacak. Yerel yönetimler güçlendirilecek.

Uygulama Alanları:

Dijital katılım platformlarının kurulması

Sivil toplumun karar süreçlerine dahil edilmesi

Mahalli idarelerin yetki ve kaynaklarının artırılması

Bilgi edinme hakkının güçlendirilmesi

7. ÇOĞULCULUK VE HOŞGÖRÜ İLKESİ

Farklı yaşam tarzları, inançlar, kültürler bir arada yaşayacak. Çoğulculuk sadece hoş görülmeyecek, toplumsal zenginlik kaynağı olarak değerlendirilecek. Ayrımcılık her türüsüyle mücadele edilecek. Kimlik siyasetinin yerine vatandaşlık bilinci güçlendirilecek.

Uygulama Alanları:

Etnik, dini, kültürel çeşitliliğin korunması

Ayrımcılıkla mücadele yasalarının güçlendirilmesi

Çok kültürlü eğitim programlarının geliştirilmesi

Toplumsal diyalog mekanizmalarının kurulması

8. YENİLİKÇİLİK VE ADAPTASYON İLKESİ

Teknolojik gelişmelere açık olacağız. Yapay zekâ, dijitalleşme, otomasyon gibi dönüşümleri fırsata çevireceğiz. Sürekli öğrenme kültürü yaratacağız. Geleneksel değerleri koruyarak modern çözümler üreteceğiz.

Uygulama Alanları:

Dijital dönüşümün sosyal adalete hizmet etmesi

Yaşam boyu öğrenme programlarının yaygınlaştırılması

Teknoloji girişimciliğinin desteklenmesi

Etik teknoloji kullanımının teşvik edilmesi

9. KÜRESEL SORUMLULUK İLKESİ

İklim değişikliği, göç, terör, pandemi gibi küresel sorunlara karşı uluslararası iş birliğini destekleyeceğiz. İnsan haklarını evrensel değer olarak savunacağız. Barış ve istikrarın tesisine katkı sağlayacağız.

Uygulama Alanları:

İklim hedeflerinin aşılması

Mülteci ve göçmen haklarının korunması (Göç Koşulları Dikkate Alınarak)

Uluslararası hukuka saygının gösterilmesi

Kalkınma yardımlarının artırılması

10. BİLİMSEL YAKLAŞIM İLKESİ

Tüm politikalar bilimsel araştırmalara dayandırılacak. Popülist söylemler yerine kanıta dayalı çözümler üretilcek. Sürekli izleme ve değerlendirme yapılacaktır. Başarısız politikalar hızla değiştirilecek.

Uygulama Alanları:

Politika geliştirmede akademik iş birliği

Veri odaklı karar alma mekanizmaları

Pilot uygulamalarla test etme

Uluslararası en iyi uygulamaların adaptasyonu

İKİNCİ BÖLÜM: TÜRKİYE'NİN GERÇEK DURUMU

Toplumsal Güven Krizi

Türkiye'de insanların sadece altıda biri birbirine güveniyor. Bu oran, dünya genelinde en düşük seviyeler arasında. Daha da endişe verici olan, bu güvensizliğin siyasi kamplara göre keskin farklılıklar göstermesi. İktidar partisi destekçilerinin beşte dördü hükümete güven duyarken, muhalif konumdaki vatandaşlarda bu oran altıda bire düşüyor.

Bu kutuplaşma, sadece siyasetle sınırlı kalmıyor. Günlük yaşamın her alanına sirayet ediyor. Spor müsabakalarında bile yabancı hakem talep edilmesi, güvensizliğin ne kadar derinleştiğinin somut göstergesi.

Ekonomik Yapısal Sorunlar

Atıl İşgücü Krizi Türkiye'nin en ciddi yapısal sorunlarından biri, atıl işgücü oranının dörtte birden fazla olması. Bu, işgücü potansiyelinin dörtte birinden fazlasının etkin şekilde kullanılamadığını gösteriyor. Yarı zamanlı çalışanların yarısından fazlası aslında tam zamanlı çalışmak istiyor ama böyle bir imkân bulamıyor.

Dijital Beceri Açığı Çalışanların dörtte biri dijital beceri eksikliği nedeniyle işini kaybetmekten korkuyor. Sadece dörtte biri dijital dönüşüme hazır olduğundan emin. Bu durum, işgücünün büyük bir kısmının teknolojik değişime adapte olamama riski taşıdığını gösteriyor.

Gelir Dağılımı Adaletsizliği En zengin yüzde yirminin toplam gelirden aldığı pay yarıya yakınken, en yoksul yüzde yirminin aldığı pay altıda bir. Bu, gelir dağılımında sekiz kata yakın bir farkın olduğunu gösteriyor. Eğitim düzeyine göre gelir farklılıkları da üç kata yakın çıkıyor.

Bölgesel Eşitsizlikler

İstanbul ile Doğu bölgeleri arasında gelir farkı üç kata yakın. Bu sadece gelir düzeyinde değil, yaşam kalitesinin tüm boyutlarında kendini gösteriyor. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde eğitim, sağlık, altyapı ve istihdam imkanları açısından ciddi eksiklikler var.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: SEKTÖREL DÖNÜŞÜM PROGRAMLARI

1. EĞİTİM:

Sorun Nedir?

Türkiye'nin eğitim sistemi çocuklarımızı geleceğe hazırlamıyor. Uluslararası değerlendirmelerde OECD ortalamasının altındayız. En büyük sorun, eğitim kalitesinin ailenin gelir düzeyine bağlı olması. Zengin ailelerin çocukları özel okul ve dershanelerle desteklenirken, yoksul ailelerin çocukları geride kalıyor.

Eğitim düzeyi ile gelir arasındaki korelasyon çok güçlü. Yükseköğretim mezunlarının geliri, bir okul bitirmeyenlerin gelirinin üç katına yakın. Bu, eğitime erişimdeki eşitsizliklerin yaşam boyu süren etkilerini gösteriyor.

Çözümümüz: Kapsamlı Eğitim Adaleti Reformu

1. Erken Çocukluk Eğitimi Devrimi

Okul Öncesi Eğitim Zorunluluğu:

Devlet, dört-altı yaş arası her çocuğa kaliteli ve ücretsiz okul öncesi eğitim garantisi sunacaktır. Bu hak, ailelere yük değil, destek sağlayan bir toplumsal dayanışma modeli olarak inşa edilecektir.

Her mahallede erişilebilir kreşler açılacak; kırsal ve dezavantajlı bölgelerde mobil veya yarı zamanlı modeller uygulanacaktır. Çalışan annelere özel programlarla destek sunulacak, aile yapısına uygun esneklik korunacaktır.

Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklara, bireyselleştirilmiş destek programları uygulanacak.

Neden Bu Kadar Önemli?

Beyin gelişiminin %80'i altı yaşına kadar tamamlanıyor. Bu dönemde alınan kaliteli eğitim, bireyin hayat boyu sürecek başarı, özgüven ve sosyal uyum becerilerinin temelini oluşturuyor.

Eğitimde önde gelen ülkeler, başarısını büyük ölçüde güçlü okul öncesi sistemine borçludur.

Toplumsal Etki:

Bu reform sadece çocuklara değil, annelere de güç verir. Kadınların istihdama dönüşünü kolaylaştırır, aile gelirini artırır, sosyal eşitliği güçlendirir.

Kaynak İhtiyacı:

Bu dönüşümün yıllık maliyeti, Türkiye'nin Gayri Safi Yurtiçi Hasılası içinde sadece %1 oranında bir bütçe artışıyla kolaylıkla karşılanabilir. Eğitim bütçesinin bu oranda güçlendirilmesi, sadece çocuklara değil, tüm ülkenin geleceğine yapılan bir yatırımdır.

Öğretmenlik Mesleğinin Prestijinin Artırılması:

Öğretmen maaşları, mesleğin toplumsal saygınlığını yükseltecek ve yaşam kalitesini iyileştirecek düzeyde yeniden düzenlenecek. Bu iyileştirme, öğretmenlerin ek gelir arayışına ihtiyaç duymadan mesleklerine tam odaklanmalarını sağlayacak.

Performansa dayalı teşvik sistemi geliştirilecek, öğretmenler sınav puanlarıyla değil, öğrenciler üzerindeki kalıcı etkileri, sınıf içi yenilikleri ve toplumsal katkılarıyla değerlendirilecek.

Öğretmenlik, yalnızca yüksek başarı gösteren ve mesleğe tutkulu adaylar için bir kariyer yoluna dönüşecek. Eğitim fakülteleri en seçici bölümlerden biri haline getirilecek.

Mesleki Gelişim Sistemi:

Her öğretmene yılda belirli saatlerde nitelikli hizmet içi eğitim sağlanacak. Üniversitelerle ve uluslararası kurumlarla ortak yürütülen programlarla öğretmenlerin sürekli gelişimi desteklenecek.

Uluslararası değişim programları sayesinde öğretmenler dünya standartlarını yerinde gözlemleyebilecek; yurtdışında eğitim almış öğretmenlerin deneyimleri tüm sisteme yaygınlaştırılacak.

Öğretmen konutları projeleri, özellikle kırsal bölgelerde görev yapan öğretmenlerin yaşam koşullarını iyileştirecek ve nitelikli öğretmenlerin tüm bölgelere eşit dağılmasını kolaylaştıracak.

Toplumsal Algı ve Uygulanabilirlik: Öğretmenler bu ülkenin yol gösterenleridir. Onlara duyulan saygı, tüm eğitim sistemine ve öğrencinin geleceğine yansır. Bu sebeple öğretmenliğe saygınlık artarken bu onurlu görevi yerine getirebilecek kişiler için atama programı geliştirilecektir. Bu reform, sadece bir maaş artışı

değil; eğitim kalitesini kökten iyileştirecek bir zihniyet dönüşümüdür. Maaş iyileştirmesi ve gelişim yatırımları için gerekli kaynak, yine GSYİH'nin yalnızca %1 oranındaki bir artışla sürdürülebilir şekilde karşılanabilir.

Mesleki Gelişim Sistemi: Öğretmen İçin Sürekli Öğrenme Ekosistemi

Öğretmenlik, sadece bilgi aktaran bir meslek değil; toplumun dönüşümünü yönlendiren bir liderlik alanıdır. Bu nedenle, öğretmenlerin yalnızca başlangıçta değil, tüm kariyerleri boyunca gelişmeleri bir hak ve gereklilik olarak görülmelidir.

Bu sistemle:

1. Zorunlu ve Nitelikli Hizmet İçi Eğitim

Her öğretmen, yılda belirli saatlerde akredite edilmiş kurumlarca yürütülen nitelikli hizmet içi eğitimlere katılmakla yükümlü olacaktır. Bu eğitimler:

Pedagojik yenilikler

Teknoloji ve dijital araçlar

Travma sonrası öğrenci psikolojisi

Dahil edici (inclusion) eğitim yaklaşımları

Yaratıcılık ve problem çözme odaklı ders tasarımı gibi konuları kapsayacak şekilde her yıl güncellenecektir.

2. Akademi-Eğitim İş Birliği Programı

Eğitim fakülteleri ile MEB arasında güçlü ve sürdürülebilir iş birlikleri kurulacaktır. Öğretmenler, akademisyenlerle birlikte eğitim araştırmalarına katılacak, sınıf uygulamaları veriyle desteklenecektir.

3. Eğitim Mentorluğu ve Koçluk Sistemi

Yeni atanan öğretmenlere deneyimli öğretmenler rehberlik edecek. Bu mentorluk yapısı sayesinde mesleğe geçiş yumuşak, destekleyici ve öğrenme odaklı olacaktır. Aynı zamanda deneyimli öğretmenlerin bilgisi kurumsal hafızaya dönüşecektir.

4. Uluslararası Gelişim ve Değişim Programları

Öğretmenlerin, yaz aylarında ya da hizmet süresi içinde başvuruya dayalı uluslararası eğitim değişim programlarına katılmaları teşvik edilecektir.

Program örnekleri:

Erasmus+ Öğretmen Hareketliliği

OECD Eğitim Ziyaretleri

İkili Ülke Anlaşmalarına Dayalı Eğitim Gözlem Programları

Bu sayede öğretmenler hem dünya ile entegre olacak hem de döndüklerinde öğrendiklerini okullarında uygulayarak akran gelişimine katkı sağlayacaktır.

5. Dijital Gelişim Platformu ve Sertifikasyon Sistemi

MEB onaylı bir dijital platformda, her öğretmen kendi gelişim yolculuğunu izleyebilecek, aldığı eğitimler, yayınladığı içerikler ve yürüttüğü projeler sisteme işlenecektir.

Bu kayıtlar kariyer ilerlemesinde objektif kriter olarak kullanılacak, öğretmenin sadece kıdeme değil niteliksel katkıya göre değerlendirildiği bir yapı kurulacaktır.

Öğretmen Konutları Projesi: Her Öğretmene Güvenli Bir Yuva

Kırsal ve dezavantajlı bölgelerde görev yapan öğretmenlerimiz için, öğretmen konutları devlet güvencesiyle inşa edilecektir. Bu projeyle amaçlanan, sadece barınma sorununu çözmek değil; öğretmenlerimize değer verildiğini hissettiren, saygın ve konforlu bir yaşam ortamı sunmaktır.

Ne Sağlanacak?

Yeni atanan öğretmenlere uygun standartlarda lojman tahsisi

Aileli öğretmenlere uygun büyüklükte konut modeli

Güvenli çevre, sosyal donatılar (etüt odası, çamaşırhane, dinlenme alanı vb.)

İklim koşullarına uygun yapı mimarisi (Doğu ve Güneydoğu için ısı yalıtımı öncelikli)

Neden Önemli?

Bugün kırsal bölgelerde görev yapan birçok öğretmen, uygun barınma bulamadığı için tayin talebinde bulunmakta veya kısa sürede bölgeden ayrılmaktadır. Bu durum, eğitimde bölgesel eşitsizliği derinleştirmekte, süreklilik ve kaliteyi zayıflatmaktadır.

Bu proje sayesinde:

Nitelikli öğretmenler kırsal bölgelere daha gönüllü olarak gidecek

Eğitimde bölgesel denge sağlanacak

Kırsaldaki öğrenciye büyük şehirdeki öğrenciyle eşit eğitim fırsatı sunulacak

Nasıl Uygulanacak?

TOKİ ve yerel yönetimler iş birliğiyle öncelik sırasına göre pilot illerde başlanacak

Zemin tahsis kamuya eliyle yapılacak, inşaatlar devlet bütçesi ve hibelerle finanse edilecek

Yapılan konutlar öğretmene düşük aidatlı veya ücretsiz olarak tahsis edilecek

Lojmanda kalan öğretmenlerin bölgedeki hizmet süresine ek teşvik puanı verilecek

Toplumsal Etki

Bu proje yalnızca öğretmeni değil, bölge halkını da olumlu etkileyecek. Öğretmenin kalması, bölgedeki okulun da yaşaması demektir.

Çocuklar, sık sık öğretmen değişimi yaşamadan eğitim alacak; aileler öğretmenle uzun vadeli ilişki kurabilecektir.

Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme Devrimi

Çifte Eğitim Sistemi

Türkiye'nin genç işsizliğine ve nitelikli iş gücü açığına kalıcı çözüm getirmek amacıyla, "çifte eğitim modeli" uygulanacaktır.

Bu modelde öğrenciler haftanın:

İki günü okulda: teorik eğitim (temel alan dersleri, genel kültür, iletişim, yabancı dil)

Üç günü işyerinde: doğrudan pratik eğitim alarak beceri kazanacaktır.

Her öğrenciye aylık burs sağlanacak, ulaşım ve yemek destekleri verilecektir. Eğitim süreci boyunca öğrenciler iş hayatına hazırlanacak, mezuniyet sonrası yüksek iş garantisi ile desteklenecektir.

Zorunlu Sanayi İş birliği ve Eğitim Kalitesi

Büyük ölçekli firmalarla zorunlu ortaklık protokolleri yapılacak.

KOBİ'ler için vergi indirimi, SGK desteği, makine ekipman hibesi içeren özel teşvik paketi hazırlanacak.

Uygulamalı eğitim veren eğitmenler için zorunlu eğitici sertifikası programı başlatılacak.

İşletme-öğrenci eşleşmesi yerel kalkınma stratejilerine uygun şekilde belirlenecek.

Neden Bu Kadar Önemli?

Meslek lisesinden mezun olan gençlerin önemli bir kısmı mesleklerini icra edememekte veya düşük gelirli işlerde çalışmaktadır.

Bu modelle öğrenci mezun olmadan sektörde yer edinir, pratik bilgiyle mezun olur, “teorik mezun-işsiz” çelişkisi ortadan kalkar.

Üniversiteye Geçişte Alan İçi Teşvik (OBP Katsayı Artışı)

Meslek lisesi mezunlarının kendi alanlarında üniversite veya ön lisans programlarına yönelmesini teşvik etmek için OBP çarpan sistemi uygulanacaktır.

Örnek Hesaplama (OBP: 85)

1. Alan İçi Tercih:

$$85 \times 0.15 = 12,75 \text{ puan}$$

2. Alan Dışı Tercih (örgün):

$$85 \times 0.075 = 6,375 \text{ puan}$$

3. Açık öğretim / Tercih Yok:

$$85 \times 0.0375 = 3,1875 \text{ puan}$$

Sistem Neyi Amaçlar?

Alan içi devamı güçlü biçimde teşvik eder.

Alan dışına geçen öğrenciye de makul bir geçiş hakkı tanır.

Açık öğretimi dezavantajlı kılarak örgün eğitim motivasyonu sağlar.

Teşvik düzeyleri kamu kaynaklarının yönlendirici etkisini yansıtır.

Teşvik Kapsamı ve Uygulama Koşulları

Bu OBP teşvik sistemi yalnızca meslek lisesi mezunları için geçerlidir.

Kendi alanlarıyla doğrudan ilişkili lisans veya ön lisans programlarını tercih edenler, en yüksek katsayı avantajından faydalanır.

Alan dışı örgün tercihlerde, sınırlı ölçüde puan katkısı sağlanır.

Açık öğretim programları veya üniversite tercihi yapmayanlar ise en düşük teşvik katsayısından yararlanır.

İş Yeri Yeterlilik Sertifikası ve Erken İş Garantisi

Her mezuna yalnızca diploma değil, MEB ve sektörle birlikte hazırlanan “İş Yeri Yeterlilik Sertifikası” verilecektir.

Bu belge, mezunun:

Kamu ihalelerinde çalışmasında,

Organize sanayi bölgelerinde iş bulmasında,

Özel sektörde rekabet avantajı elde etmesinde etkili olacaktır.

İşveren Teşviki:

Sertifikalı mezunu istihdam eden işverenlere:

SGK primi indirimi,

Kurumsal vergi indirimi gibi teşvikler sağlanacaktır.

Örnek: Elif’in Geleceğe Kodladığı Yol

Elif, lise 1. sınıfta bilişim teknolojileri alanını seçti.

Haftada 2 gün okulda algoritma, yazılım, matematik, İngilizce dersi alıyor.

3 gün yazılım ekibine dahil, uygulamalı öğreniyor.

Aylık burs alıyor, mentorluk desteği alıyor.

3 yıl sonunda:

Lise diploması,

Yazılım geliştirici sertifikası,

İşyeri yeterlilik belgesi ile mezun oluyor.

Üniversiteye kendi alanında tam katsayı %15 diğer alanlarda %5 oranında avantajlı giriş hakkı ile devam etmek istediğinde, ek puan teşviki sayesinde yüksek şansla yerleşiyor.

4. Dijital Dönüşüm ve Teknoloji Entegrasyonu

Hedef: Her Öğrenciye Erişilebilir ve Anlamlı Dijital Eğitim

Dijitalleşme, sadece cihaz dağıtımı değil; bilgiye erişim, üretkenlik, eleştirel düşünme ve etik dijital vatandaşlık anlayışıyla bütünleşik bir dönüşüm sürecidir. Bu reform, teknolojiyi araç olarak kullanarak tüm öğrencilerin dijital çağda eşit, etkin ve bilinçli bireyler olmasını hedeflemektedir.

1. İhtiyaç Odaklı Donanım Desteği

Her öğrenciye otomatik cihaz dağıtımı yerine, ekonomik veya bölgesel ihtiyaçlara göre dijital destek sistemi kurulacaktır.

Tablet/laptop yalnızca dijital erişimi olmayan öğrencilere sağlanacak.

Okullarda ortak kullanıma açık, güncel teknolojiye sahip bilgisayar sınıfları kurulacaktır.

Bu sınıflar hem derse entegre kullanım hem de proje üretim alanı olarak işlev görecektir.

2. Dijital İçerik ve Öğretmen Altyapısı

Öğretmenler için dijital içerik üretim eğitimleri ve rehber materyal desteği sağlanacaktır.

Ders kitaplarına entegre edilecek interaktif, dijital öğrenme modülleri, öğrencinin konuyu çok yönlü kavramasını sağlayacaktır.

Okullarda öğretmen liderliğinde yürütülecek “Dijital Atölye Saatleri”, teknolojiyi oyun dışı, üretken biçimde deneyimlemeyi teşvik edecektir.

3. Robotik ve Kodlama Eğitimi

Ortaokul seviyesinden itibaren, kodlama, robotik ve temel algoritmik düşünme dersleri zorunlu olacaktır. Bu dersler, sınav odaklı değil proje odaklı ilerleyecek, öğrencinin hayal gücünü, mantıksal çözüm becerisini ve takım çalışmasını geliştirecektir.

4. Dijital Okuryazarlık ve Etik Bilişim

Teknoloji kullanımı kadar, teknolojiyle düşünme, sorgulama ve bilinçli davranma becerileri kazandırılacaktır. Siber güvenlik, dijital haklar, çevrimiçi davranış, bilgi doğrulama, dijital ayak izi gibi konular rehberlik müfredatına eklenecektir.

Öğrenciler, sosyal medyayı sadece tüketici olarak değil, üretici, eleştiren ve sorumlu bireyler olarak kullanmayı öğrenecektir.

5. Örnek Uygulama: “Dijital Üretim Sınıfı”

Merve, 6. sınıfta. Okulundaki Dijital Sınıf saatinde bir doğa temalı oyun tasarlıyor. Öğretmeni ona Scratch platformunu tanıtmış, kod bloklarını nasıl birleştireceğini anlatmış. Projesini bitirince okul içi dijital sergide sunuyor.

Artık oyun oynayan değil, oyun üreten biri olduğunu fark ediyor. Bu, onun özgüvenine ve öğrenme hevesine dönüşüyor.

5. Özel Eğitim ve Kapsayıcı Eğitim Reformu

Her çocuğun öğrenme yolu farklıdır. Gerçek adalet, herkese aynı değil, ihtiyacına uygun fırsat sunmaktan geçer. Bu anlayışla hem özel gereksinimli öğrenciler hem de üstün yetenekli bireyler için kapsamlı ve kapsayıcı bir eğitim sistemi kurulacaktır.

1. Özel Gereksinimli Öğrenciler İçin Bireyselleştirilmiş Eğitim

Her öğrenci için bireysel gelişim profiline dayalı özel eğitim planı (BEP) hazırlanacaktır.

Bu süreçte yapay zekâ destekli dinamik planlama sistemleri devreye girecektir.

Yapay zekâ; öğrencinin tanısı, gelişim düzeyi ve ihtiyaçlarını analiz ederek öğretmen ve velilere özel stratejiler önerir, planı sürekli günceller.

Karar süreci insan merkezlidir: Nihai sorumluluk öğretmen, uzman ve aile iş birliğindedir.

Uzman özel eğitim öğretmeni ve destek personeli sayısı artırılacaktır. Kırsal bölgelerde dâhil erişim garanti altına alınacaktır.

Gerekli teknolojik destek cihazları (işitme cihazı, ekran okuyucu vb.) ücretsiz olarak sağlanacaktır.

Ailelere psikolojik destek ve eğitim danışmanlığı verilecek, okul-aile iş birliği güçlendirilecektir.

Gölgeleme, bire bir destek, yardımcı personel gibi uygulamalarla öğrencinin sınıf ortamına uyumu desteklenecektir.

2. Üstün Yetenekli Öğrencilerin Gelişimi

Her ilde ve kapasiteye göre ilçelerde Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) yaygınlaştırılacaktır.

Bu merkezlerde öğrenciler için zenginleştirilmiş ve hızlandırılmış programlar, disiplinler arası düşünebilen bireyler yetiştirecektir.

Üniversiteler ve araştırma kurumlarıyla ortak projelere katılım sağlanacaktır.

Öğrenciler için bilim olimpiyatları, yapay zekâ, robotik ve girişimcilik kampları gibi destekleyici programlar uygulanacaktır.

Eğitim sınava değil, yaratıcı üretime ve özgün problem çözme becerilerine odaklanacaktır.

3. Neden Bu Reform?

Her bireyin gelişim alanı farklıdır. Standart eğitim modeli, farklı ihtiyaçları göz ardı eder.

Kapsayıcı sistemler; toplumsal bütünleşmeyi artırır, dışlanmayı azaltır ve her bireyin sistemle bağıını güçlendirir.

Bu reform hem bireysel mutluluğa hem de toplumsal refahın artmasına doğrudan katkı sağlar.

Eğitim Reformu Uygulama Takvimi

Reformların etkili ve sürdürülebilir olması için kademeli, ölçülebilir ve denetlenebilir bir takvim esas alınacaktır. Pilot uygulamalarla başlayacak süreç, veri temelli ilerleyerek ülke geneline yaygınlaştırılacaktır.

İlk 6 Ay Hazırlık ve Pilot Başlangıç

10 pilot ilde 50 meslek lisesi seçilerek çifte eğitim sistemi başlatılır.

Okul öncesi eğitim altyapısı güçlendirilir; kreş yatırımları için yerel yönetimlerle koordinasyon kurulur.

Öğretmen maaşlarında kademeli artış süreci başlatılır, ilk iyileştirme yapılır.

Dijital dönüşüm için eğitim materyali ve içerik üretimi planlanır.

Pilot başarıları analiz edilerek çifte eğitim modeli 20 ile genişletilir.

Seçilen tüm okullarda teknoloji laboratuvarları ve robotik sınıflar kurulur.

Öğretmen Performans ve Mesleki Gelişim Sistemi ilk kez uygulanır.

Yapay zekâ destekli BEP sistemleri, özel eğitim pilot bölgelerinde aktif hâle getirilir.

Yıl Sonu ülke Geneline Yayılım ve Ölçülebilir Sonuçlar

Tüm illerde çifte eğitim, erken çocukluk eğitimi, dijital dönüşüm ve özel eğitim uygulamaları yaygınlaştırılır.

Uluslararası değerlendirme sistemlerinde (PISA, TIMSS vb.) ilerleme sağlanır.

Mesleki eğitim mezunlarının istihdam oranı yüzde 70'in üzerine çıkar, sistem sürdürülebilir hâle gelir.

Öğretmenlik artık sadece meslek değil, toplumda prestijli bir kariyer tercihi hâline gelir.

2. SAĞLIK: "SAĞLIK HAKKINDA EŞİTLİK"

Sorun Nedir?

Sağlık, doğuştan gelen bir insan hakkıdır; ancak Türkiye’de bu hak, ekonomik durumla sınırlı bir ayrıcalığa dönüşmüş durumda. Sağlık hizmeti almak için hâlâ katkı payı ödemek zorunda kalmak, özellikle düşük gelirli vatandaşlar için örtük bir engel yaratıyor. Bu durum, toplumun önemli bir kesimini doktordan uzaklaştırıyor.

Birinci basamak sağlık hizmetleri (aile hekimliği ve toplum sağlığı merkezleri) olması gerektiği gibi güçlü değil. Sonuç olarak, her hastalıkta doğrudan hastanelere başvuru yapılıyor. Bu hem sağlık sistemini gereksiz yere yoruyor hem de uzun bekleme sürelerine, düşük hizmet kalitesine ve doktor-hasta arasında artan gerilime neden oluyor.

En büyük yapısal sorunlardan biri de önleyici sağlık hizmetlerinin yeterince uygulanmaması. Hastalık henüz ortaya çıkmadan alınması gereken önlemler ihmal ediliyor; bu da daha ağır, daha maliyetli, daha geç

müdahalelere yol açıyor. Sağlık sistemimiz, tedavi odaklı bir döngüye hapsolmuş durumda. Oysa gerçek çözüm, toplumun sağlık okuryazarlığını yükseltmek, erken tanıyı yaygınlaştırmak ve sağlıklı yaşamı teşvik etmektir.

Bu koşullarda sağlığa erişim bir ayrıcalık hâline gelirken, sağlık çalışanları da giderek tükenen, değeri görünmeyen bir sistemin taşıyıcı unsurlarına dönüşüyor.

Katkı Paylarının Düşük Gelirli Gruplar İçin Tamamen Kaldırılması

Yeni Yaklaşım: Hedefli Sosyal Koruma

Katkı payları, yalnızca sağlık hizmeti alanın değil, tüm toplumun geleceğini etkileyen adaletsiz bir uygulamadır. Ancak tüm toplum için bir anda kaldırılması yerine, daha adil ve ekonomik olarak dengeli bir model benimsiyoruz:

Düşük gelirli gruplar için katkı payları tamamen kaldırılacaktır.

Bu gruplar, SGK veri tabanı, e-Devlet gelir beyanları ve sosyal yardım kriterleri üzerinden otomatik olarak belirlenecektir.

Kronik hastalığı bulunan bireyler ayrıca önceliklendirilecektir.

Bütçe Üzerindeki Etki: Yönetilebilir Bir Maliyet

Düşük gelirli kesim için katkı paylarının kaldırılması, devletin toplam sağlık bütçesinin yalnızca %0,3'ü kadar bir yük oluşturur.

Bu miktar, örneğin kamu alımlarındaki israfın sadece küçük bir kısmının önlenmesiyle dahi karşılanabilir.

Erken teşhis ve düzenli takip artacağı için orta vadede devletin daha büyük sağlık harcamaları önlenmiş olacaktır.

Toplumsal Etki: Derin Bir Nefes

Sağlığa erişim yoksulluk yüzünden engellenmeyecek.

Özellikle kronik hastalığı olan yaşlılar ve engelli bireyler için büyük bir fark yaratılacak.

Bu sayede toplumun dezavantajlı kesimlerinde yaşam kalitesi artarken, sosyal devlet anlayışı güçlenecek.

GÜÇLÜ BİRİNCİ BASAMAK, SAĞLIKLI TOPLUM

Aile Hekimliği Sistemi 2.0

Daha Yakın! Daha Güçlü! Daha Etkili!

Her vatandaşın doğrudan ulaşabileceği güçlü bir birinci basamak sağlık sistemi kurulacaktır.

Aile hekimi başına düşen hasta sayısı azaltılacak, doktorlar hastalarını yakından tanıyacak ve etkin takip sağlayacak.

Haftanın 7 günü, günün 24 saati uzaktan ve yerinde sağlık danışmanlığı sunulacaktır.

Evde bakım hizmetleri, yaşlılar, engelliler ve kronik hastalar için yaygınlaştırılacak.

Basit tıbbi işlemler (enjeksiyon, dikiş, kulak yıkama, küçük cerrahiler) için hastaneye gitmeye gerek kalmadan, aile hekimliği merkezlerinde çözülebilecektir.

Toplum Sağlığı Modülleri:

“Mahallene sadece doktor değil, sağlık ekibi gelecek.”

Yeni bina yatırımı yapılmaksızın, mevcut aile sağlığı merkezlerine “toplum sağlığı hizmet modülü” eklenecektir.

Bu modül kapsamında haftalık rotasyon sistemiyle görev alacak uzmanlar:

Diyetisyen (beslenme desteği, obezite ve diyabet takibi),

Psikolog (ruh sağlığı danışmanlığı),

Fizyoterapist (hareket ve kas-iskelet sağlığı desteği).

Bu uzmanlar aile hekimiyle birlikte çalışarak, mahalle bazlı bütüncül koruyucu sağlık hizmeti sunacaktır.

Ayrıca, bağımlılıkla mücadele, anne-çocuk sağlığı, bulaşıcı hastalık eğitimi gibi programlar da mahallelerde aktif biçimde yürütülecektir.

Bu modelle:

Kronik hastalıklar düzenli takip edilecek,

Erken tanı oranı artacak,

Hastanelere başvuru sayısı düşecek,

Genel sağlık harcamalarında uzun vadeli tasarruf sağlanacaktır.

Ulusal Eğitim ve Denetim Platformu (UDEP):

“Her sağlık çalışanı her yıl daha da güçlenecek.”

Aile hekimleri ve saha personeli için yılda en az bir kez dijital sınav ve gelişim eğitimleri uygulanacaktır.

Geliştirilecek ulusal platformda, yeni tıbbi gelişmeler, hasta iletişimi, acil müdahale protokolleri gibi başlıklarda zorunlu video eğitimler sunulacaktır.

Eğitimler sonunda puanlama ve yeterlilik belgesi verilecek, başarılı personele performans primi ve terfi önceliği sağlanacaktır.

Her aile sağlığı merkezi, yılda bir kez bağımsız kalite denetimi ile değerlendirilecek; hasta memnuniyeti, veri düzeni, müdahale etkinliği gibi kriterlerle gelişim desteklenecektir.

Ekonomik Gerçeklik ve Sürdürülebilirlik

Bu sistemin uygulanması için yeni bina yapımına gerek yoktur.

Mevcut sağlık altyapısı kullanılacak, yalnızca personel organizasyonu ve hizmet içeriği güçlendirilecektir.

Tahmini yıllık bütçe ihtiyacı, Türkiye sağlık bütçesinin yalnızca %1,2’si oranında ek bir kaynakla karşılanabilir.

Uzun vadede, kronik hastalıkların erken teşhisi ve hastaneye başvuruların azalması sayesinde bu yatırım kendini fazlasıyla geri ödeyecektir.

Sürekli Gelişim Zorunlu Hale Gelecek

Tüm sağlık personeli için yıllık zorunlu gelişim programları getirilecektir.

Uzaktan eğitim, yüz yüze seminer ve sınav bileşenleri içerecek, puanlanan bir sistem olacaktır.

Gelişim düzeyi, performans primleri ve terfilerle doğrudan bağlantılı olacaktır.

Bu eğitimler, aynı zamanda hizmet kalitesinin standardizasyonunu sağlayacaktır. Bir mahalledeki aile hekimiyle, üniversite hastanesindeki asistan doktor aynı etik ve bilgi temeline sahip olacak.

Sağlık İnsan Gücü Stratejisi

Tıp fakültelerinin kontenjanları, öğretim üyesi altyapısı artırılarak kontrollü biçimde genişletilecektir.

Kaliteden ödün vermeden yeni hekim yetiştirme süreci hızlandırılacaktır.

Hemşirelik, ebelik ve yardımcı sağlık personeli alanları güçlendirilecektir.

Meslek liseleri, ön lisans ve lisans programları arasında entegrasyon sağlanacaktır.

Mezunlara kamu istihdamı önceliği verilecektir.

Yurt dışındaki Türk sağlık profesyonellerinin ülkeye dönüşü teşvik edilecektir.

Uyum programları ve sosyal destek sağlanacaktır.

Nitelikli yabancı sağlık çalışanlarının sistemli ve kontrollü biçimde istihdamı sağlanacaktır.

Emekli hekim ve sağlık personeli, part-time statüde sisteme geri kazandırılacaktır.

Tecrübe aktarımı, danışmanlık ve eğitim alanlarında görev alabileceklerdir.

Uygulama Notu:

Bu reform paketi, uzun vadede sağlık sisteminin sürdürülebilirliğini garanti altına alacak şekilde yapılandırılmıştır. Bütçe yükü, sağlık bütçesine yıllık %1,3 ek kaynak tahsisi ile karşılanabilir. Bu kaynak, aşırı hastane başvurularının azalması ve hizmet verimliliğinin artmasıyla 3 yıl içinde kendini dengeleyecektir.

DİJİTAL SAĞLIK VE TEKNOLOJİ ENTEGRASYONU

Telemedicine Devrimi

Teknoloji, sağlık hizmetlerini fiziksel engellere takılmadan ulaşılabilir kılacak. Özellikle kırsal bölgelerde, uzman hekim desteğine erişim artacak.

Kırsal alanlarda yaşayan vatandaşlara uzaktan muayene imkânı sağlanacak.

Aile hekimleri, uzman hekimlerle video bağlantılı danışma sistemine geçecek.

Kronik hastalıkların takibi dijitalleştirilecek.

Diyabet, hipertansiyon gibi hastalıklarda mobil uygulama üzerinden sağlık verisi takibi yapılacak.

Acil durumlar için uzaktan ön değerlendirme sistemi kurulacak.

Vatandaş, video üzerinden ilk tıbbi yönlendirmeyi alacak, gerçek aciller önceliklendirilecek.

Ruh sağlığı danışmanlığı da dijital erişimle yaygınlaştırılacak.

Anksiyete, depresyon gibi sorunlar için uzaktan psikolojik destek sağlanacak.

Engelli bireyler ve yaşlılar için evden sağlık hizmetine dijital erişim kolaylaştırılacak.

Yapay Zekâ Destekli Sağlık Ekosistemi

Türkiye, dünyayla aynı anda yapay zekâ tabanlı sağlık sistemine geçecek.

Radyoloji görüntülerinde yapay zekâ destekli ön analiz sistemi kurulacak.

Erken teşhis oranı artacak, tanı süreleri kısaltılacak.

Kişiselleştirilmiş tedavi algoritmaları geliştirilecek.

Her bireyin genetik yapısı, yaşı, alerjileri göz önüne alınarak tedavi önerileri oluşturulacak.

İlaç etkileşimi uyarı sistemi hekim ekranlarına entegre edilecek.

Hatalı reçete riski en aza indirilecek, özellikle yaşlı hastalarda güvenlik artacak.

Sağlık verileri bulut tabanlı güvenli sistemde saklanacak.

Hasta geçmişi her hekim tarafından erişilebilir olacak, tekrar tetkik ve israf azalacak.

Veri Güvenliği ve Etik

Sağlık verileri yalnızca kişisel izinle, ulusal standartlara uygun şekilde işlenecek.

Yapay zekâ kararları hekim kontrolünde uygulanacak; otomatik değil, destekleyici sistem olacak.

Tüm sistem, Bilgi Güvenliği ve Hasta Hakları Mevzuatı'na uyumlu olarak geliştirilecek.

5. Önleyici Hekimlik ve Sağlığı Geliştirme

Koruyucu sağlık sadece bireysel değil, toplumsal bir görevdir.

A. Kapsamlı Tarama Programları

Önleyici hekimlik yaklaşımımızın temelinde erken tanı ve düzenli takip yer alır.

Kanser tarama programları yaygınlaştırılacaktır (meme, rahim ağzı, kolorektal vb.).

Kardiyovasküler risk değerlendirmeleri aile hekimi rehberliğinde yapılacaktır.

Diyabet, hipertansiyon ve obezite için erken uyarı sistemi kurulacaktır.

Ruh sağlığı değerlendirme protokolleri uygulanacaktır.

B. Sağlıklı Yaşam Tarzı Teşviki

Türkiye’de bireylerin büyük bölümü hareketsiz yaşam, kötü beslenme ve stresli gündelik koşullardan kaynaklı sağlık sorunları yaşamaktadır. Bu kısır döngüyü kırmak için:

Sigara bırakma destek klinikleri yaygınlaştırılacak, nikotin tedavileri ücretsiz verilecektir.

Beslenme danışmanlığı her toplum sağlığı merkezinin temel hizmetlerinden biri olacaktır.

Stres yönetimi programları, dijital platformlar ve rehberlik servisleriyle desteklenecektir.

C. Toplum Katılımlı Sağlık Stratejileri (Kanada Modeli Uyarlaması)

Önleyici sağlık anlayışı yalnızca hastaneye gitmemek değil, toplumca sağlıklı kalmak demektir. Bu anlayışla:

Belediyelerle iş birliği içinde her ilçede Fiziksel Aktivite ve Sağlık Merkezleri kurulacaktır.

Bu merkezlerde; yürüyüş grupları, yaşlılara özel egzersiz sınıfları, kadınlara yönelik aerobik-zumba seansları, gençlere fitness ve spor destekleri sağlanacaktır.

Sağlık Bakanlığı, bu projeleri yerel STK’larla ortaklaşa yürütecek ve belediyelere proje bazlı fon sağlayacaktır.

Aile hekimleri bu merkezlere yönlendirme yapacak ve programlara katılım takibi dijital olarak izlenecektir.

Uygulama Prensipleri

Önleyici sağlık hizmetleri için genel sağlık bütçesinin %10-12’si ayrılacaktır.

Bu modelde asıl hedef, hastalık maliyetlerini uzun vadede düşürmek, halkın yaşam kalitesini artırmak ve erken ölüm oranlarını azaltmaktır.

Aile sağlığı merkezleri ve toplum sağlığı merkezleri entegre çalışarak sağlık odaklı bir mahalle kültürü oluşturacaktır.

SAĞLIK REFORMU GERÇEKÇİ VE AŞAMALI UYGULAMA TAKVİMİ

İlk 6 Ay Hızlı Müdahale ve Güven Oluşturma Dönemi

Hedef: Sistemin en kırılgan noktalarına anında çözüm üretmek, kamuoyunda güven sağlamak.

Düşük gelirli vatandaşlar için katkı payı tamamen kaldırılır.

Aile hekimliği kadroları genişletilir (sözleşmeli, emekli dönüşü ve yeni mezun istihdamı).

Telemedicine pilot uygulamaları 10 kırsal bölgede başlatılır.

Sağlık çalışanları için dijital eğitim platformu kurulur.

TSM modeli pilot 50 ilçede başlatılır (mevcut binalar ve personelle).

1. Yıl Altyapı ve Hizmet Entegrasyonu

Hedef: Sağlık sisteminin taşıyıcı kolonlarını yeniden kurmak.

Toplum Sağlığı Merkezleri 500 ilçede aktif hale getirilir (Aile Hekimliği ile entegre yapı).

Sağlık çalışanı maaş artışı ve performans sistemi yürürlüğe girer.

7/24 danışmanlık ve evde bakım sistemi devreye alınır.

Ruh sağlığı destek hattı ve uzaktan terapi modelleri başlatılır.

Kronik hastalıklar için dijital takip sistemleri kurulur.

2. Yıl Dijitalleşme ve Kapsayıcılık

Hedef: Sistemi hem yaygınlaştırmak hem daha akıllı hale getirmek.

Yapay zekâ destekli tanı sistemleri radyoloji ve birinci basamakta kullanıma girer.

Ulusal tarama programları (kanser, diyabet, tansiyon) yaygınlaştırılır.

Sigara bırakma destek merkezleri, beslenme danışmanlığı ve hareketlilik kulüpleri TSM bünyesinde organize edilir.

Emekli sağlık personeli için dönüş programı başlatılır.

Sağlık teknolojisi Ar-Ge destek fonu kurulur.

3. Yıl Etki Analizi ve Yaygınlaştırma

Hedef: Reformun kalıcılığını ve sürdürülebilirliğini sağlamaktır.

Etki analizi ve vatandaş memnuniyet anketleri ile uygulama değerlendirilir.

Önleyici sağlık bütçesi, toplam sağlık bütçesinin %10'unu aşar.

Aile hekimi başına düşen hasta sayısı Avrupa ortalamasına çekilir.

Katkı payı tamamen kaldırılır (bütçe dengesi sağlanmışsa).

Sağlık meslek liseleri ve hemşirelik okulları desteklenir.

Aile hekimi başına hasta sayısının hedef seviyeye düşürülmesi

Dijital sağlık sisteminin yaygınlaştırılması

Önleyici hekimlik programlarının tam uygulanması

3. EKONOMİ: "ÇALIŞAN KAZANACAK, GİRİŞİMCİ DESTEKLENECEK"

Sorun Nedir?

Türkiye ekonomisi, yıllardır orta gelir tuzağında sıkışmış durumda.

Gençlerimiz işsizlikle boğuşuyor, girişimcilerimiz sermayeye ulaşamıyor, KOBİ'lerimiz teknolojiye entegre olamıyor.

Çalışmadan, üretmeden, sadece ranta dayalı zenginleşme devam ederken; çalışan, alın teri döken kesimler gittikçe zorlanıyor.

Araştırma-geliştirme yatırımları yetersiz, teknolojiyi üretemiyor; yüksek bedellerle ithal ediyoruz. Bu da dışa bağımlılığı artırıyor, cari açığı büyütüyor.

En çarpıcı veri ise şu:

Türkiye'de atıl işgücü oranı %25'in üzerinde. Yani çalışabilecek her dört kişiden biri sistemin dışında.

Bir başka tehdit ise dijital dönüşüme hazırlıksızlık:

Çalışanların dörtte biri, dijital beceri eksikliği nedeniyle işini kaybetmekten korkuyor.

Bu da hem bireysel huzuru hem de ekonomik verimliliği zedeliyor.

Çözümümüz: Sosyal Piyasa Ekonomisi Modeli

3.6. MAKROEKONOMİK DENGİ STRATEJİSİ: EKONOMİNİN DİREKSİYONUNU TUTMAK

Türkiye ekonomisi, son yıllarda kronikleşmiş yapısal dengesizliklerle karşı karşıyadır:

Yüksek ve dalgalı enflasyon oranları vatandaşın alım gücünü hızla eritmekte,

Kamu bütçe açığı ve artan iç borçlanma ekonominin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir,

Merkez Bankası üzerindeki siyasi baskılar, para politikası bağımsızlığını zayıflatmakta,

Kur şokları, öngörülebilirliği azaltarak yatırım ortamını bozmakta,

Vergi sistemi adaletsiz, dolaylı vergilere aşırı yüklenilmiş durumdadır.

Bu sorunlara karşı partimiz; mikro çözümlerle desteklenen, ancak aynı zamanda merkezî ekonomik dengeyi sağlayacak kararlı bir makro çerçeve sunmaktadır.

Hedeflerimiz:

Enflasyonu ilk 3 yıl içinde %10'un altına düşürmek

Bütçe açığını GSYH'nin %2'si seviyesine çekmek

Kamu borç stokunun GSYH'ye oranını %30'un altına düşürmek

Merkez Bankası'nın bağımsızlığını yasal güvenceye almak

Vergi sisteminde doğrudan vergilerin payını artırmak (%52-53 hedefi)

Politika Araçlarımız:

Merkez Bankası Kanunu yeniden düzenlenecek: Para politikası bağımsızlığı ve hesap verebilirlik güvence altına alınacak.

Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu güncellenecek: Harcamaların etkinliği artırılacak.

Kayıt dışı ekonomiyle mücadele için dijital denetim altyapısı güçlendirilecek.

Artan oranlı vergi reformu hayata geçirilecek: Çok kazananın çok, az kazananın az vergi alınacak.

Borçlanma disiplini sağlanacak: Kamu borç stokunun faiz yükü düşürülecek.

Uygulama Mekanizmaları:

Hazine ve Maliye Bakanlığı koordinasyonunda, TBMM bünyesinde çok partili “Ekonomik Denge İzleme Komisyonu” kurulacaktır.

Sayıştay raporları ve kamu maliyesi göstergeleri bu komisyonda her üç ayda bir kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Beklenen Etkiler:

Kısa vadede: Güven artışı, yatırım ortamının iyileşmesi, kur istikrarı

Orta vadede: Enflasyon kontrol altına alınması, bütçe açığının daralması

Uzun vadede: Düşük faizli, sürdürülebilir ve istikrarlı bir ekonomik büyüme ortamı

1. Genç Girişimcilik Devrimi

“İyi bir fikrin karşısında artık para engel olmayacak.”

Faizsiz Girişimci Destek Programı

25 yaşına kadar olan tüm gençler, yenilikçi iş fikirlerini sunarak faizsiz ve kefilsiz girişim kredisi alabilecek.

Kredi alımı için tek şart: İş fikri ve planının onaylanması.

Girişim Komisyonları kurulacak: Her ilde üniversiteler, ticaret odaları ve yerel yöneticilerden oluşan bir kurul, başvuruları değerlendirecek.

İlk 2 yıl geri ödeme yok, kazanca göre ödeme modeli uygulanacak.

İlk 2 yıl vergi muafiyeti sağlanacak.

Girişim başarısız olursa genç, yeniden başvuru yapma hakkına sahip olacak; borcu ise gelir düzeyine göre yapılandırılacak veya silinebilecek.

Bu program, gençlere cesaret verecek; “denemek lüks değil, hak” anlayışı hâkim olacak.

KOBİ Güçlendirme Programı

“Üreteni Yaşat, Yerelden Büyüt!”

Temel Sorun:

KOBİ’ler Türkiye’de istihdamın büyük çoğunluğunu sağlıyor; ancak

Dijital dönüşüme erişemiyor,

Finansman sıkıntısı yaşıyor,

Küresel rekabette yalnız kalıyor.

Hedefimiz:

Küçük adımlarla büyük fark yaratmak. Her KOBİ’nin dijitalleşmesini ve verimliliğini artırmasını sağlamak.

Bunun için devasa teşvikler değil, yönlendirme temelli sade çözümler sunulacak.

1. Mikro Dijitalleşme Desteği

Her ilçede değil, mevcut kamu binalarının (KOSGEB, halk eğitim, belediye ek hizmet birimi gibi) kullanılacağı

“KOBİ Danışma Noktaları” kurulacak.

Burada KOBİ’lere:

E-fatura ve temel yazılım kurulum desteği

E-ticaret için ücretsiz yerli platform erişimi

Temel dijital pazarlama eğitimi verilecek

Büyük hibe yerine yönlendirmeye dayalı küçük çaplı teşvik uygulanacak. Gereksiz teknoloji yatırımı yerine gerçekten dönüşüme hazır KOBİ’ler desteklenecek.

2. Üretim ve Verimlilik Desteği

Yüksek teknoloji zorunlu değil. KOBİ’nin ihtiyacına göre:

Enerji verimliliği yatırımları,

İş güvenliği ekipmanları,

Küçük makinelerin yenilenmesi desteklenecek.

Destek oranı kısmi hibe + düşük faizli kredi modeliyle sağlanacak.

Kadın girişimciler ve kırsal üreticilere öncelik verilecek.

3. Mikro İhracat Kapısı

KOBİ'lere kısa süreli ihracat eğitim programı sunulacak.

Eğitimi tamamlayan işletmelere:

Tanıtım ve pazarlama desteği,

Gümrük ve e-ihracat rehberliği,

Yurt dışı fuar listelerine erişim sağlanacak.

Uygulama Mantiğı:

Yeni yapı inşası yok: Var olan kamu altyapısı (özellikle KOSGEB ve İŞKUR binaları) kullanılacak.

Her destek sahadan gelen veriye göre şekillenecek.

Kaynak israfı önlenerek, yerel üreticiye yerelden ve hedefli destek sağlanacak.

MESLEKİ EĞİTİM SANAYİ ENTEGRASYONU

Türkiye İçin Yeni Bir Beceri ve Üretim Ekosistemi

TEMEL VİZYON

Türkiye'nin genç nüfusu, sanayisi ve üretim potansiyeli yüksek; ancak bu üç alan arasındaki bütünleşik yapı eksiktir.

Mesleki eğitim, yalnızca "ara eleman yetiştirme" değil, üretim kültürü, etik sorumluluk ve toplumsal değerlerle bütünleşmiş bir yaşam pratiği hâline getirilecektir.

I. SİSTEMİK YAPI: Eğitim-Üretim Yaşam Kampüsleri

(Yeni Nesil Okul-Sanayi İş Birliği Modeli)

Her ilde, bölgenin ekonomik yapısına uygun Eğitim-Üretim Yaşam Kampüsleri kurulacaktır. Bu kampüsler:

Meslek liseleri,

Atölyeler & prototipleme alanları,

Sanayiyle eşgüdümlü üretim tesisleri,

Kooperatif-tabanlı üretim birimleri,

Sosyal ve etik eğitim modüllerini içeren yaşam alanlarından oluşur.

Öğrenci; sadece ders değil, üretim, iş birliği ve etik sorumluluk deneyimi kazanır.

II. SÜREÇ ENTEGRASYONU: Sanayi ile Gerçek Zamanlı Bağlantı

1. Sanayi Odaklı Müfredat Konseyleri

Meslek liselerinin müfredatları, her yıl sanayi ve ticaret odalarının ihtiyaç analizine göre güncellenir.

Eğitimciler, özel sektör uzmanlarıyla birlikte içerik geliştirir.

2. OSB’lerde Eğitim Koordinasyon Ofisleri

Her organize sanayi bölgesine bağlı, kamu-özel ortaklığıyla çalışan eğitim ofisleri kurulur.

Bu ofisler iş gücü ihtiyacını okullara doğrudan iletir.

3. Tematik Okullaşma ve Bölgesel Uzmanlaşma

Her il veya bölge, kendi ekonomik yapısına göre tematik bir mesleki odak edinir (örnek: otomotiv, gıda, yapay zekâ, sağlık teknolojisi vs.)

III. BECERİ EŞLEŞMESİ: Dijital Destekli Uyum

1. Yapay Zekâ Tabanlı Yetenek Profilleri

Öğrenciler bireysel becerilerini dijital portfolyoda toplar.

Yapay zekâ sistemi, öğrencilerin yetkinliklerini sanayideki açık pozisyonlarla eşleştirir.

2. Dijital Beceriler Pasaportu

Mezunlar, yaşam boyu öğrenme için dijital bir sertifika sistemine entegre edilir.

Sertifikasyon sistemi sektörel işverenlerce tanınır ve işe alımda aktif kullanılır.

IV. EKONOMİK TEŞVİKLER: Mezun İşveren Eşleşmesini Güçlendirme

1. SGK %100 Destek Modeli

Meslek lisesi mezunlarını ilk 12 ay içinde istihdam eden işletmelere, SGK işveren primi %100 devlet tarafından karşılanacaktır.

İşletme üzerindeki maliyet yükünü azaltır.

Mezunlara yönelik “iş var” algısını pekiştirir.

En az 12 ay istihdam şartı ile istismarın önüne geçilir.

2. Kooperatif Tabanlı Üretim ve Gelir Paylaşımı

Meslek liseleri içinde öğrenci üretim kooperatifleri kurulur.

Öğrenciler, üretimden gelir elde eder.

Gelirin %50’si öğrenciye, %30’u okula, %20’si yatırıma ayrılır.

V. ETİK ve SOSYAL BOYUT: Üretim Ahlakı ve Vatandaşlık

“Üretken Vatandaşlık” dersleriyle meslek eğitimi, sosyal sorumluluk ve etik değerlerle bütünleştirilir.

Çalışma hayatı hakları, çevre duyarlılığı, toplulukla üretim gibi modüller, mesleki eğitimin ayrılmaz parçası olur.

VI. KURUMSAL VE HUKUKİ ALTYAPI

1. Mesleki Eğitim Sanayi Entegrasyon Konseyi

MEB, TOBB, TESK, YÖK, sendikalar ve sanayi temsilcilerinden oluşur.

Stratejik planlama, denetim ve raporlama görevini üstlenir.

2. Sertifikasyon ve Yeterlilik Yasası

Mesleki yeterlilikler sektörel bazda yeniden tanımlanır.

Ulusal ve bölgesel bazda geçerli dijital sertifikalar zorunlu hâle gelir.

4. Araştırma-Geliştirme ve İnovasyon Atılımı

Bilgi Temelli Ekonomiye Geçişin Anahtarı

Türkiye, sürdürülebilir kalkınmayı bilgi, teknoloji ve inovasyon temelli bir üretim modeliyle gerçekleştirmek zorundadır. Bu kapsamda; Ar-Ge harcamaları artırılacak, üniversite-sanayi iş birliği kurumsallaştırılacak, yerli patent üretimi teşvik edilecek ve ülkemiz uluslararası inovasyon merkezleri için bir çekim noktasına dönüştürülecektir.

4.1. Vergi Teşvikleri ile Ar-Ge Harcamalarının Artırılması

Gerçek Ar-Ge projeleri için vergi indirimi oranı KOBİ’lerde %100, büyük ölçekli firmalarda %50 olacak şekilde yeniden düzenlenecektir.

Yapay zekâ, biyoteknoloji, yeşil enerji, kuantum teknolojisi gibi stratejik alanlarda bu oran %150’ye kadar çıkarılacaktır.

Ticarileştirilen patentlerden elde edilen kazançlar için “Patent Box” sistemi uygulanacak, kurumlar vergisi hesaplanan yüzde oranında düşürülecektir.

Desteklerin kötüye kullanılmasını önlemek amacıyla, bağımsız denetim ve belgelendirme süreçleri üniversite teknoloji transfer ofisleri (TTO) üzerinden yürütülecektir.

4.2. Üniversite Sanayi İş Birliğinin Kurumsallaştırılması

Tüm devlet ve vakıf üniversitelerinde Teknoloji Transfer Ofisi (TTO) kurulması yasal zorunluluk hâline getirilecektir.

Kamu destekli Ar-Ge projelerinde, en az bir sanayi kuruluşu ile aktif ortaklık şartı aranacaktır.

Üniversiteler, yılda en az iki kez sanayi temsilcileriyle ortak teknoloji ve müfredat planlama çalıştayını düzenlemekle yükümlü olacaktır.

Üniversite-sanayi iş birliklerinden doğan buluşlar, hızlı patent başvurusu ve prototipleme süreçleriyle ticarileştirilecektir.

4.3. Uluslararası Ar-Ge Merkezlerini Türkiye’ye Çekme Stratejisi

Türkiye’de Ar-Ge merkezi kuracak uluslararası teknoloji firmalarına, 5 yıl boyunca kurumlar vergisi muafiyeti sağlanacaktır.

Bu merkezlerde çalışacak yabancı araştırmacılara hızlı vize ve gelir vergisi kolaylığı getirilecektir.

İstanbul, Ankara, İzmir ve Gaziantep gibi şehirlerde yüksek teknoloji serbest bölgeleri kurularak; üniversite, özel sektör ve girişimcilik fonları tek ekosistemde buluşturulacaktır.

4.4. Genç İnovatörlerin ve KOBİ'lerin Desteklenmesi

Lise ve üniversite düzeyindeki gençlerin teknoloji geliştirme yarışmaları ve Ar-Ge projelerine katılımı için "İnovasyon Burs Programı" başlatılacaktır.

Ar-Ge yapan küçük ölçekli işletmelerin projelerine öncelikli kamu desteği verilecek; yerli girişimcilerin ticarileştiremediği patentler, Kamusal Patent Bankası üzerinden ücretsiz tahsis edilecektir.

Tüm firmalar ve bireyler için dijital Ar-Ge pasaportu sistemi kurulacak, bu pasaportta yapılan projeler, çıktılar ve etki puanları takip edilecektir.

4.5. Toplumsal Denetim ve Etkinlik Şartı

Devlet teşviklerinin etkinliğini artırmak için, her yıl bağımsız denetim raporları yayımlanacak; Ar-Ge harcamalarının patent, ürün, istihdam ve ihracat çıktıları kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Ar-Ge destekleri, yalnızca "harcama" bazlı değil; ticarileşme ve etki puanı bazlı bir sisteme bağlanacaktır.

Böylece, Türkiye "teşvik ekonomisinden" çıkıp, ürünleşen bilgiye dayalı bir inovasyon ekonomisine geçecektir.

SONUÇ

Bu model ile:

Türkiye'nin Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payı 5 yıl içinde %2,5 seviyesine çıkarılacaktır.

Üniversite-sanayi ilişkileri, protokol bazlı iş birliklerinden çıkıp üretime ve ihracata dayalı kurumsal ortaklıklara dönüşecektir.

KOBİ'lerden teknoloji devlerine kadar her ölçekte işletme katma değerli üretime yönlendirilmiş olacak;

Gençlerin inovasyon üretim sürecine katılımı artacak, fikri mülkiyet temelli yerli markalar çoğalacaktır.

5. DİJİTAL EKONOMİ DÖNÜŞÜMÜ

Türkiye'yi Bilgi Temelli, Kapsayıcı ve Güvenli Bir Dijital Ekonomiyle Geleceğe Taşımak

Dijitalleşme yalnızca teknolojik bir yenilenme değil, aynı zamanda yeni bir kalkınma anlayışıdır. Ekonominin tüm aktörlerinin dijital sisteme entegre olduğu, şeffaf, güvenli ve üretken bir dijital ekonomi için kapsamlı bir dönüşüm politikası uygulanacaktır.

5.1. KOBİ'ler İçin E-Ticaret ve Dijital Hizmetler

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin dijital ticaret sistemine geçişi desteklenecektir.

E-ticaret, e-ihracat ve çevrimiçi pazarlama alanlarında uygulamalı eğitimler ve rehberlik hizmetleri, her ilde kurulacak Dijital Ticaret Destek Merkezleri aracılığıyla sunulacaktır.

KOBİ'lerin dijital altyapı ihtiyaçları (web sitesi kurulumu, sanal mağaza, stok ve sipariş yazılımı) için hibe ve teknik destek programları hayata geçirilecektir.

Online ödeme sistemlerinin yaygınlaşması için komisyonsuz mikro POS sistemleri desteklenecek, mobil ödeme çözümleri kırsal alanlara kadar yaygınlaştırılacaktır.

Akıllı lojistik altyapısı geliştirilecek; teslimat takip, soğuk zincir, kırsal erişim ve e-ihracat kargo çözümleri için kamu-özel iş birliği sağlanacaktır.

5.2. Fintech ve Dijital Bankacılığın Yaygınlaştırılması

Türkiye, bölgesel bir fintech inovasyon merkezi hâline getirilecektir.

Fintech girişimleri için erken aşama fonlama programları, hızlandırıcılar ve kuluçka merkezleri oluşturulacaktır.

Dijital bankacılık lisanslama süreci sadeleştirilecek; e-para, açık bankacılık ve mikro kredi sistemleri için düzenleyici çerçeve netleştirilecektir.

Fintech firmalarının kamu projelerine ve dijital altyapı ihalelerine erişimi kolaylaştırılacak, bu alandaki yerli girişimcilik desteklenecektir.

Dijital finansal hizmetlerin toplumsal kapsayıcılığı artırılacak; gençler, kadınlar ve kırsal kesim için özel dijital finans ürünleri geliştirilecektir.

5.3. Blockchain Tabanlı Kamu Uygulamaları ve Kripto Varlık Düzenlemeleri

Tapu, ihaleler, tedarik zinciri, eğitim ve sağlık sertifikaları gibi kamu işlemlerinde blockchain teknolojisi pilot uygulamalarla yaygınlaştırılacaktır.

Üniversiteler ve özel sektör iş birliğiyle yerli açık kaynak blockchain altyapısı geliştirilecektir.

Kripto para ve dijital varlık piyasalarına yönelik yatırımcı koruma esaslı, inovasyonu engellemeyen bir yasal çerçeve hazırlanacaktır.

Kripto varlık platformları için lisanslama, şeffaflık, vergi düzenlemesi ve güvenlik standartları getirilecektir.

Türkiye, blockchain temelli uygulamalarda bölgesel liderlik hedefiyle hareket edecektir.

5.4. Dijital Altyapı, Erişim ve Güvenlik

Dijitalleşme süreçlerinin herkes için erişilebilir olması temel hedefimizdir.

Dijital uçurumun azaltılması amacıyla düşük gelirli bölgelerde internet altyapısı devlet destekleriyle güçlendirilecektir.

E-devlet hizmetleri mobil uyumlu hâle getirilecek, dijital okuryazarlık eğitimleri yaygınlaştırılacaktır.

Veri güvenliği ve kullanıcı gizliliği alanında çağdaş bir “Kişisel Veri Koruma ve Dijital Haklar Yasası” çıkarılacaktır.

Büyük veri ve yapay zekâ kullanan sistemler için etik ilkeler ve şeffaflık zorunluluğu getirilecektir.

Beklenen Sonuçlar

KOBİ’lerin dijital ekonomideki etkinliği artacak, küresel rekabete açık hâle gelecektir.

Fintech sektörü büyüyecek; finansal hizmetlere erişim yaygınlaşacak ve bankacılık dışı kesimler sisteme dahil edilecektir.

Blockchain teknolojileriyle kamu hizmetleri daha güvenli, izlenebilir ve şeffaf hâle gelecektir.

Dijital altyapı ülke genelinde yaygınlaştırılarak kapsayıcı ve adil dijital dönüşüm sağlanacaktır.

Uygulama Takvimi: Stratejik Başlangıçtan Etkiye Uzanan Yapısal Plan

Genel Hedef:

Genç girişimciliği canlandırmak

KOBİ'leri dijital ekonomiye entegre etmek

Ar-Ge'yi hızlandırmak

İş gücünü dönüştürmek ve işsizliği azaltmak

İlk 6 Ay: Hızlı Başlangıç ve Hazırlık Eylemler:

Genç Girişimcilik Kredi Programı başlatılacak. Gençlere (1835) sıfır faizli, teminatsız iş kredisi sunulacak.

KOBİ Dijital Hibeleri dağıtılacak. Web sitesi kurulumu, e-ticaret portalı entegrasyonu, ödeme sistemleri altyapısı için destek verilecek.

Ar-Ge Vergi Teşvikleri aktif hale getirilecek: KOBİ'lere %100, büyük firmalara %75 vergi indirimi, stratejik alanlarda %150 uygulamaya alınacak.

Değerlendirme ve Dayanak:

İngiltere'nin Start Up Loans programı, ilk dört yılda 35.000'ten fazla girişimciye ulaştı ve ekonomik etkinliği artırdı.

OECD'yi kuruluşuna göre bu tür kredi programlarının etkisi, yalnızca kredi değil, mentorluk ve ağ desteğiyle artıyor.

Avrupa'daki dijitalizasyon hibeleri, KOBİ performansını değer katma ve ihracata erişim açısından güçlü biçimde iyileştiriyor.

Birinci Yıl: Kapsama ve İlk Etkin Genişleme

Hedefler:

50.000 genç girişimci krediden faydalanacak, %40'ı kadın ve kırsal bölgelerden olacak.

100.000 KOBİ, dijital ticaret sistemine entegre olacak (online satış, dijital pazarlama, lojistik).

Mesleki Eğitim Sanayi Entegrasyonu pilotları en az 10 ilde başlatılacak.

Maliyet Fayda:

Ortalama kredi maliyeti: Girişim başına ≤ 5.000 USD (ya da 100.000 TL). Mentorlukla birlikte yüksek etkinlik mümkün.

Dijital hibeler KOBİ başına 1020 bin TL, ancak yapılan çalışmalar her TL yatırımın yaklaşık 35 katı verimlilik artışı yaratabileceğini göstermektedir.

Üçüncü Yıl: Yapısal Etki ve Ekonomik Dönüşüm

Beklenen Sonuçlar:

200.000 yeni iş yeri açılacak; genç işsizliği anlamlı biçimde azalacak.

Ar-Ge çıkışlı patent sayısı artacak; finansal kayıtlı istihdam ve dijital katılım yükselecek.

Ar-Ge harcamaları GSYİH payı %1,1'den %2,02,5 bandına çıkabilir.

Analitik Dayanak:

Nepal örneğinde, gençlere verilen mesleki beceri eğitimi 12 ay sonunda tarım dışı istihdamı %1031

Dijitalleşme; verimlilik, vergi, ihracat ve piyasa erişimi üzerinde pozitif etkiler üretir.

Neden Bu Takvim?

Bu model, sadece sembolik değil; ölçülebilir, esnek ve uluslararası deneyimlerle desteklenmiş bir atılım planıdır. Hem gençlere hem KOBİ'lere hem Ar-Ge ve mesleki eğitime gerçek yol haritası sunar.

Başarıyla uygulandığında:

Genç girişimci sayısı artar, işsizlik düşer

Dijital ekonomi yayılır, ihracat etkisi artar

Ar-Ge ve üretkenlik verisi olumlu yönde katlanır

4. SOSYAL ADALET: "KİMSE GERİDE KALMAYACAK"

Sorun Nedir?

Türkiye'de gelir eşitsizliği OECD ortalamasının çok üzerinde. En zengin yüzde yirminin toplam gelirden aldığı pay yarıya yakınken, en yoksul yüzde yirminin sadece altıda birini alması, fırsat eşitliğinin ciddi şekilde ihlal edildiğinin göstergesi.

Kadın işgücü katılımı düşük seviyede kalmış, yaşlı ve engelli hakları ihmal ediliyor. Bölgesel kalkınmışlık farkları üç kata yakın çıkıyor.

Çözümümüz: Kapsamlı Sosyal Adalet Reformu

Giriş Vizyonu

Kapsayıcı bir toplumsal düzen inşa etmek; gelir eşitsizliğini azaltmak, kimseyi geride bırakmayan hizmetler sunmak ve bölgesel kalkınma farklarını ortadan kaldırmak temel hedefimizdir. Toplumun tüm kesimlerini eşit ve onurlu biçimde yaşatacak bu program, sadece sosyal refahı değil, aynı zamanda kalıcı bir uzlaşma iklimini de teminat altına alacaktır.

Genel İlkeler

Adalet Temelli Ekonomi: Herkesin adil katkı sunduğu ve adilce faydalandığı bir sistem.

Önleyici Sosyal Politikalar: Sorunlar ortaya çıkmadan çözüm üreten yaklaşım.

Bölgesel Denge: Kaynakların eşit ve dengeli dağıtımıyla kalkınma.

Cinsiyet Eşitliği ve Kapsayıcılık: Kadın, çocuk, yaşlı ve engelli bireyler için tam katılım.

Yüksek Etki Düşük Maliyet İlkesi: Kamu kaynaklarını en verimli kullanan modeller.

3.1 Vergi Adaleti Devrimi

Gelir eşitsizliğini azaltmak için kamu gelir sistemi kökten dönüşüme tabi tutulacaktır:

Asgari ücretliden gelir vergisi alınmayacak.

Yüksek gelir ve sermaye gruplarına artan oranlı vergi uygulanacak.

Lüks tüketim mallarına özel vergi artışı sağlanacaktır.

Beklenen Etki: Kamu gelirlerinde artış, sosyal programlara kaynak aktarımı.

3.2 Evrensel Çocuk Bakım Hizmeti

Her çocuğa eşit başlangıç hakkı:

Her mahallede ücretsiz kreş

İşyeri kreş zorunluluğu

Çocuk bakım destek ödeneği

Beklenen Etki: Kadın istihdamında artış, erken yaşta eğitim fırsat eşitliği.

3.3 Kadın İstihdamı Seferberliği

Kadın emeğini görünür ve güvenceli hale getireceğiz:

Evden/esnek çalışma teşviki

Kadın girişimciliği için özel finansman

Ayrımcılığa karşı ağır yaptırımlar

Eşit işe eşit ücret denetimi

Beklenen Etki: Kadın işgücü oranında artış, aile içi ekonomik denge.

3.4 Yaşlı ve Engelli Hakları

Yaşlılar ve engelliler için bağımsız, saygın ve erişilebilir bir yaşam:

Evde bakım hizmetleri ve artan maaşlar

Erişilebilir kamu hizmetleri ve ulaşım

Ücretsiz destek teknolojileri

Beklenen Etki: Sosyal dışlanmanın önlenmesi, bakım yükünün azalması.

3.5 Bölgesel Kalkınma ve Kırsal Dönüşüm

Tüm bölgelerin potansiyelini harekete geçirecek eşitlikçi model:

Doğu ve Güneydoğu için özel yatırım ve eğitim programları

Kırsal kalkınma: kooperatifler, genç çiftçi destekleri, kırsal turizm

Altyapı ve hizmet erişiminin güçlendirilmesi

Beklenen Etki: İç göçün yavaşlaması, yerinde kalkınma.

3.6. Uygulama Stratejisi ve Finansman Modeli

Lüks tüketime vergi artışı

Kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması

Mevcut bütçede önceliklendirme ve israfın önlenmesi

Pilot uygulama: 18 ay içinde 10 ilde

Ülke geneli yaygınlaştırma: 3 yıl içinde

3.7. Stratejik Hedefler

Gelir eşitsizliği oranını OECD ortalamasına düşürmek

Kadın istihdam oranını %45'e çıkarmak

06 yaş grubunun tamamını kapsayan bakım ve eğitim sistemi kurmak

Engelli bireylerin erişilebilirlik oranını %100'e çıkarmak

Doğu ve Güneydoğu'da bölgesel kalkınma farkını %30 azaltmak

Uygulama Takvimi

İlk Altı Ay:

Asgari ücretliden gelir vergisi kaldırılması

Zenginlik vergisinin uygulanması

Çocuk bakım ödeneğinin başlatılması

Birinci Yıl:

Her mahallede kreş garantisi

Kadın girişimcilik kredi programı

Yaşlı ve engelli maaş artışları

Üçüncü Yıl:

Kadın işgücü katılımında önemli artış

Gelir eşitsizliğinde iyileşme

Yaşlı ve engelli haklarının tam uygulanması

DİJİTAL DÖNÜŞÜM: KAPSAMLI VE KAPSAYICI BİR GELECEK

Sorun ve Gerekçe

Türkiye'nin dijital dönüşüm süreci, sanayi, kamu hizmetleri ve gündelik yaşamı dönüştürme potansiyeline sahiptir. Ancak bu dönüşüm, toplumun tüm kesimlerini eşit biçimde içine alamamaktadır. Özellikle yaşlı nüfus, kırsal bölgelerde yaşayan vatandaşlar, düşük gelirli haneler, kadınlar ve dijital okuryazarlığı sınırlı bireyler, dijital dünyaya erişimde ciddi dezavantajlar yaşamaktadır.

Aynı zamanda kamu hizmetlerinin dijitalleşmesinde parçalı yapılar, dijital beceri eksikliği nedeniyle iş gücü güvensizliği ve siber güvenlik açıkları, bu alanda bütünsel bir strateji ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Hedefimiz

Toplumun tüm kesimlerinin dijital dönüşümden adil biçimde faydalandığı, kamu hizmetlerine kolayca erişebildiği, dijital becerilerin yaşam boyu geliştirildiği ve teknolojinin insan onuruna hizmet ettiği bir dijital Türkiye inşa etmek.

Çözümümüz: Kapsamlı ve Kapsayıcı Dijital Dönüşüm Stratejisi

1. Dijital Erişim ve Altyapı Eşitliği

Fiber Optik Ağ Yaygınlaştırması: Tüm yerleşim yerlerine yüksek hızlı internet erişimi sağlanacak. Kamu-özel ortaklığı modeli ile altyapı paylaşımı teşvik edilecek, piyasa rekabeti korunacaktır.

5G ve Gelecek Nesil Teknolojiler: Ulusal 5G stratejisi uygulanacak. Yerli ve milli 5G çözümleri desteklenecek. Akıllı şehir uygulamaları ve Endüstri 4.0 entegrasyonu hızlandırılacaktır.

Dijital Uçurumu Kapatma Programı:

Kırsal bölgelerde ücretsiz internet alanları kurulacak.

Mobil "Dijital Eğitim Otobüsleri" ile yerinde hizmet verilecek.

Kadınlar, yaşlılar ve engelliler için özel dijital destek hatları oluşturulacaktır.

2. E-Devlet ve Dijital Kamu Hizmetleri

Tek Platform Dijital Devlet: Tüm kamu hizmetleri, mobil uyumlu ve yapay zekâ destekli tek bir dijital platformda birleştirilecek.

Proaktif Kamu Hizmeti: Vatandaş ihtiyaçları tahmin edilerek, kişiselleştirilmiş ve otomatikleştirilmiş hizmet sunumu sağlanacaktır.

7/24 Erişim Garantisi: Tüm dijital kamu hizmetlerine haftanın yedi günü, günün 24 saati kesintisiz erişim sağlanacaktır.

3. Dijital Okuryazarlık ve Beceri Geliştirme

Ulusal Dijital Okuryazarlık Programı: Tüm yaş grupları için temel ve ileri seviye eğitim programları geliştirilecek. Sertifikasyon ve akreditasyon sistemi kurulacaktır.

Yaşam Boyu Dijital Eğitim:

Mikro öğrenme modülleri, sanal gerçeklik destekli eğitim sistemleri ve kişiselleştirilmiş öğrenme yolları oluşturulacaktır.

Online eğitim platformları yaygınlaştırılacaktır.

Dijital becerisi olmayan çalışanlar için meslek içi dönüşüm programları uygulanacaktır.

4. Siber Güvenlik ve Veri Koruma

Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi:

Kritik altyapıların korunması, siber saldırılara müdahale kapasitesinin artırılması ve uluslararası iş birliklerinin güçlendirilmesi sağlanacaktır.

Toplumda siber güvenlik bilinci artırılacak, okullarda dijital güvenlik eğitimi verilecektir.

Kişisel Verilerin Korunması:

Mevzuat güçlendirilecek, bireylere veri taşınabilirliği ve unutulma hakkı tanınacaktır.

Kamusal veri işlemede şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkesi hâkim kılınacaktır.

İlkelerimiz

Erişilebilirlik: Hiçbir vatandaş dijital dışlanmaya maruz kalmayacaktır.

Kapsayıcılık: Yaş, bölge, cinsiyet ve gelir ayrımı gözetilmeksizin tüm bireyler sürece dâhil edilecektir.

Şeffaflık ve Güvenlik: Dijital kamu hizmetleri güvenilir ve hesap verebilir olacak, kişisel veriler korunacaktır.

İnsan Merkezlilik: Teknoloji, bireylerin yaşam kalitesini yükseltmek için araç olarak kullanılacaktır.

6. ÇEVRE VE İKLİM: YEŞİL DÖNÜŞÜM PROGRAMI

Sorun Tanımı

İklim değişikliği, çevre kirliliği ve doğal kaynakların tükenmesi; yalnızca doğayı değil, ekonomik kalkınmayı, halk sağlığını ve toplumsal adaleti de doğrudan tehdit etmektedir. Türkiye, iklim krizinden en fazla etkilenecek ülkeler arasında yer almakta; enerji, ulaşım, tarım ve atık yönetimi başta olmak üzere tüm alanlarda köklü bir dönüşüme ihtiyaç duymaktadır.

Hedefimiz

İklim krizine karşı mücadele ederken toplumsal refahı artıran, yerli üretimi ve istihdamı destekleyen, doğayla uyumlu bir kalkınma modeli inşa etmektir. Yeşil dönüşümü bir çevre politikası olmanın ötesine taşıyarak; sosyal adalet, ekonomik verimlilik ve halk sağlığı ile bütünleştirmeyi hedefliyoruz.

Politikalarımız

1. Yenilenebilir Enerji Devrimi

Güneş ve Rüzgâr Enerjisi: Yenilenebilir enerji kapasitemiz üç katına çıkarılacak.

Enerji Depolama: Lityum, hidrojen ve batarya teknolojilerine yatırım yapılacaktır.

Akıllı Şebekeler: Tüm Türkiye'de akıllı enerji yönetim sistemleri kurulacaktır.

Yeşil Hidrojen: Stratejik sektörlerde kullanılmak üzere yerli üretim başlatılacaktır.

Kırsalda Güneş Paneli Desteği: Enerji yoksullarına yönelik mikro-hibe programları uygulanacaktır.

2. Döngüsel Ekonomi ve Atık Yönetimi

Sıfır Atık Reformu: Tüm yerel yönetimlerde zorunlu olacak şekilde yaygınlaştırılacaktır.

Geri Dönüşüm ve Yeniden Kullanım: Atıkların %90'ının geri kazanılması hedeflenecektir.

Sürdürülebilir Üretim: Çevre dostu üretim yapan KOBİ'lere özel teşvikler sağlanacaktır.

Kooperatifleşme: Geri dönüşüm sektöründe emekçiler desteklenecek, kadın kooperatifleri teşvik edilecek.

3. Yeşil Ulaşım Devrimi

Elektrikli Araç Teşvikleri: Satın alma destekleri, ÖTV indirimi ve KDV muafiyetleri sağlanacak.

Şarj Altyapısı: Tüm il ve ilçelerde erişilebilir şarj istasyonu ağı kurulacak.

Toplu Taşıma: Otobüs ve minibüs filoları elektrikli hale getirilecek.

Bisiklet ve Yaya Önceliği: Tüm büyükşehirlerde bisiklet yolları ve yaya alanları yaygınlaştırılacak.

Yerli Üretim: Elektrikli araç ve batarya teknolojilerinde yerli üretim desteklenecek.

4. Ulusal İklim Hukuku ve Yeşil Yönetişim

İklim Yasası: Bilimsel verilere ve Paris Anlaşması hedeflerine dayalı ulusal iklim yasaı çıkarılacak.

Yeşil Dönüşüm Başkanlığı: Çevre ve Enerji Bakanlığı'na bağılı, koordinasyondan sorumlu özel birim kurulacak.

Yerel Yetki: Belediyelerin yeşil dönüşüm projelerine doğrudan fon erişimi sağlanacak.

Şeffaf İzleme: Her yıl "Ulusal Yeşil Dönüşüm Raporu" yayımlanacak.

5. Yeşil İstihdam ve Adil Geçiş

Yeşil Meslekler: Güneş enerjisi teknikerliği, e-atık geri dönüşüm uzmanlığı gibi yeni meslekler desteklenecek.

Adil Geçiş Programı: Dönüşümden etkilenecek sektör çalışanlarına yeni beceri kazandırma ve sosyal destek mekanizmaları geliştirilecek.

Gençlere Fırsat: Üniversitelerle iş birliği içinde "Yeşil Girişimcilik Akademileri" kurulacak.

İzleme ve Katılım Mekanizmaları

Ulusal Yeşil Dönüşüm Göstergeleri tanımlanacak.

STK'lar, meslek odaları ve akademisyenlerden oluşan Yeşil Dönüşüm İzleme Konseyi kurulacak.

Belediyeler ve yurttaşlar için dijital "Yeşil Karnem" uygulaması geliştirilecek.

Temel İlkelerimiz

Toplumsal Adalet: Yeşil dönüşüm yalnızca çevreyi değil, eşitliği de gözetten bir yapıda yürütülecek.

Katılımcılık: Her paydaşın görüşü alınarak planlama yapılacaktır.

Şeffaflık: Tüm uygulamalar kamuya açık olacaktır.

Yerellik: Projeler bölgesel koşullara göre özelleştirilecektir.

Gelecek Nesiller: Bugünün kararları yarının yaşam hakkını tehdit etmeyecektir.

DIŞİŞLERİ VE GÜVENLİK: BARIŞ VE İSTİKRAR STRATEJİSİ

Sorun Tanımı

Türkiye, jeopolitik konumu gereği karmaşık tehditlerle çevrili bir güvenlik mimarisi içerisinde konumlanmaktadır. Sınır ötesi terör tehditleri, bölgesel istikrarsızlıklar, enerji güvenliği ve kitlesel göç hareketleri; yalnızca dış politika boyutunda değil, doğrudan iç güvenlik ve toplumsal istikrar üzerinde etkili olmaktadır.

Hedefimiz

Barışçıl ama caydırıcı bir dış politika anlayışıyla Türkiye'nin ulusal güvenliğini güçlendirmek, uluslararası saygınlığını pekiştirmek, yerli savunma teknolojileriyle stratejik bağımsızlığı sağlamak ve göç yönetiminde hem insani hem egemenlik temelli bir denge kurmak.

Politikalarımız

1. Diplomasi Öncelikli Güvenlik

Çok Taraflı ve Etkin Diplomasi: BM, NATO, AB, İİT ve Türk Devletleri Teşkilatı gibi platformlarla aktif çok taraflılık ilkesi temelinde ilişkiler yeniden yapılandırılacaktır.

Arabuluculuk Misyonu: Türkiye; Orta Doğu, Kafkasya ve Balkanlar'da barış süreçlerinin kolaylaştırıcısı olacaktır.

Dış Politika Erken Uyarı Masası: Olası krizleri öngören ve senaryo bazlı hazırlıklar geliştiren bir analiz birimi kurulacaktır.

Dijital Dışişleri Platformu: Türkiye'nin tezlerinin uluslararası kamuoyunda anlatılması için çok dilli dijital medya ağı kurulacaktır.

2. Savunma Sanayii ve Teknolojik Güvenlik

Yerli ve Milli Üretim Hedefi: Savunma sistemlerinde %90 yerlilik hedeflenerek, teknoloji bağımsızlığı sağlanacak.

Kamu-Özel Üniversite İş Birliği: Savunma teknolojileri Ar-Ge'si için teknoparklar, üniversiteler ve özel girişimler bir araya getirilecek.

Savunma İhracatı Diplomasisi: Milli savunma ürünleri, uluslararası iş birliği ve caydırıcılığın bir parçası olarak konumlandırılacak.

Ulusal Siber Güvenlik Ekosistemi: Stratejik kamu altyapılarının korunması için yapay zekâ destekli yerli sistemler geliştirilecektir.

3. Göç ve Mülteci Politikası: Adil ve Akıllı Yönetim

Temel İlke: Onurlu Yaşam + Toplumsal Uyum + Devlet Disiplini

Türkiye'nin göç politikası; insan haklarına saygılı, kamu güvenliğine duyarlı, ölçülebilir entegrasyon kriterlerine dayalı ve sürdürülebilir yapıdadır.

1. Geçici Yaşam Alanları ve Entegrasyon Ön Koşulları

Hiçbir sığınmacı ya da mülteci, %100 entegrasyon kriterlerini karşılamadan kalıcı sosyal yaşam alanlarına dâhil edilmeyecektir.

Geçici yaşam merkezleri; eğitim, kültürel adaptasyon ve dil becerisi edinimi gibi ön koşulları kapsayan dönüşüm programlarına entegre edilecektir.

2. Entegrasyonun Temel Kriterleri

Aşağıdaki şartlar sağlanmadan sosyal haklara tam erişim mümkün olmayacaktır:

Dil Yeterliliği (Türkçe): MEB onaylı temel iletişim düzeyi

Mesleki Adaptasyon: Geçim sağlayabilir beceriye sahip olma

Toplumsal Uyum Eğitimi: Hukuk, toplumsal kurallar, kültür bilgisi

3. Gönüllü ve Onurlu Geri Dönüş Stratejisi

Güvenli bölgelerde okul, hastane ve barınma altyapısı desteklenecek.

Dönüş yapanlara geçim garantili programlar sağlanacak.

Vatandaşlık hakkı yalnızca özel değerlendirmeye tabi, bireysel uyum başarısına dayalı olarak mümkün olacaktır.

4. Uluslararası Yük Paylaşımı ve Fon Yönetimi

AB, UNHCR ve IOM ile fon, görev ve sorumluluk paylaşımı esaslı anlaşmalar yapılacak.

Uluslararası fonların denetimi için bağımsız “Göç Fonları İzleme Kurulu” oluşturulacaktır.

5. Toplumsal Koruma ve Takip Sistemi

Göç yoğunluğu kritik seviyeyi aşan bölgelerde yeni yerleşime kısıt getirilerek toplumsal denge korunacaktır.

Yardımlar, kayıtlılık ve şeffaflık esasına dayalı Bütünleşik Göç Takip Sistemi ile düzenlenecektir.

4. İç Güvenlikte Stratejik Modernizasyon

Sınır Güvenliği: Dijital izleme, yerli radar ve akıllı sensör altyapılarıyla sınırlarımız tam güvenli hâle getirilecek.

Terörle Mücadelede Önleyici Model: Sosyal medya, insan trafiği ve para akışına dayalı veri destekli erken müdahale stratejileri geliştirilecek.

Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik: Kolluk kuvvetlerinin eylemleri düzenli olarak izlenecek, iç denetim ve etik eğitimler artırılacaktır.

İzleme ve Katılım Mekanizmaları

Bağımsız Dış Politika ve Güvenlik İzleme Kurulu

Göç ve Uyum İlerleme Raporu (Yıllık)

Ulusal Güvenlik Koordinasyon Kurulu: Dışişleri, Savunma, Göç ve İstihbarat kurumları eşgüdümünde

Temel İlkelerimiz

Egemenlik: Türkiye’nin bağımsız kararı ve halkın iradesi esastır.

İnsan Hakları: Güvenlik, hukuk içinde ve temel haklara saygılı biçimde sağlanacaktır.

Çok Taraflılık: Uluslararası iş birliğine açık, onurlu bir diplomasi yürütülecektir.

Toplum Önceliği: Kamu huzuru, sosyo-kültürel denge ve ekonomik bütünlük korunacaktır.

Yerli Teknoloji: Güvenlik yatırımları milli yazılım ve donanımla desteklenecektir.

8. YEREL YÖNETİMLER: HALKA YAKIN, MERKEZE SADIK YÖNETİM

Sorun

Türkiye’de belediyeler, halkın doğrudan temas ettiği temel hizmetlerin yürütücüsüdür. Ancak mevcut sistemde yetki-belirsizliği, kaynak adaletsizliği ve denetim yetersizliği nedeniyle bu hizmetlerde kalite, verimlilik ve eşitlik sağlanamamaktadır.

Aynı zamanda bazı yerel yönetimlerin “özerklik” yönündeki söylemleri, ulusal birlik ve merkezi yapının bütünlüğü açısından riskli tartışmaları beraberinde getirmektedir. Bu sebeple yerel yönetim reformu, merkezî iradeyle uyumlu ama halka yakın bir yönetim modeli esas alınarak yapılmalıdır.

Hedefimiz

Yerel yönetimleri, hizmet odaklı, veriye dayalı, merkezi yapıyla koordineli ve hesap verebilir bir yapıya kavuşturmak. Belediyeleri sadece yetkili değil; sorumlu, denetlenebilir ve halkla şeffaf ilişki kuran kurumsal yapılar olarak yeniden tanımlamak.

Politikalar

1. Görev Bazlı Yetki ve Sınırlı Kaynak Devrine Dayalı Model

Yetki aktarımları, yalnızca teknik hizmet alanlarıyla sınırlı olacak (altyapı, temizlik, ulaşım, sosyal hizmetler). Stratejik, kültürel ve güvenlik anlamı taşıyan tüm alanlarda karar yetkisi merkezî yapıda kalacaktır.

Mali özerklik yerine “şartlı kaynak aktarımı” ve performansa dayalı bütçe modeli uygulanacaktır.

Şehirlerin büyüklüğüne göre değil, performansına göre destekleme sistemi kurulacaktır.

2. Mahalle Meclisleri ve Katılım Modelleri

Her mahallede, bölgesel sorunları tanımlayan danışma meclisleri oluşturulacak. Bu yapılar karar yetkisine değil, öneri ve önceliklendirme yetkisine sahip olacak.

Belediyeler, bütçelerinin %10'luk kısmı için mahalle meclislerinden gelen önerileri değerlendirmekle yükümlü olacaktır.

3. Performansa Dayalı Teşvik ve Değerlendirme Sistemi

Her belediye, yılda bir kez “Hizmet Karnesi” yayımlamakla yükümlü olacaktır. Bu karneler sadece kamuoyuyla değil, Cumhurbaşkanlığı Denetim Sistemi ile entegre şekilde Cumhurbaşkanlığı Kamu Yönetimi Denetim Kurulu'na da iletilecektir.

Belediyelerin performansı şu temel kriterlerle değerlendirilecektir:

Değerlendirme Kriterleri

1. Temel Kentsel Hizmetler:

Altyapı, temizlik, çöp toplama, çevre düzeni

Afet hazırlık kapasitesi ve acil müdahale sistemleri

2. Sosyal Hizmetler:

Adil ve kayıtlı sosyal yardım dağılımı

Kadın, yaşlı, engelli ve genç destek merkezleri sayısı ve erişim oranı

3. Ulaşım ve Hareketlilik:

Toplu taşıma etkinliği

Yaya ve bisiklet altyapısı gelişimi

4. Şeffaflık ve Mali Disiplin:

İhale süreçlerinin şeffaflığı

Açık veri paylaşımı

Bütçe gerçekleşme oranı ve borçlanma dengesi

5. Katılımcılık ve Halkla İletişim:

Mahalle meclisi etkinliği

Dijital hizmet platformlarının kullanımı

Halkla çözüm merkezlerinin verimliliği

Denetim Süreci

Belediyelerden gelen karneler, Valilik Hizmet İzleme Kurulları tarafından yerinde kontrol edilerek Cumhurbaşkanlığı Denetim Sistemi'ne iletilecektir.

3 yıl üst üste düşük performans gösteren belediyelere özel iyileştirme planı uygulanacak, gerekiyorsa bütçesi merkezi denetime bağlı yeniden yapılandırılacaktır.

Yüksek performans gösteren belediyelere Ek Teşvik Fonu ile proje bazlı ek kaynak sağlanacaktır.

6. Merkez-Yerel Koordinasyon ve Kurumsallaşma

İlbank, sadece finans sağlayan kurum değil, belediyelere teknik rehberlik ve proje izleme hizmeti sunan bir kuruma dönüştürülecek.

Belediyelerin harcamaları ve projeleri, "Ulusal Yerel Yönetim Veri Platformu" üzerinden kamuya açık olarak izlenebilecektir.

Tüm yerel yönetimler, "Ulusal Hizmet Standartları" çerçevesine göre eşgüdümlü çalışacak.

Temel İlkeler

Milli Bütünlük: Belediyeler, merkezî yapının halkla temas noktasıdır; siyasi özerklik değil, kurumsal bağlılık esastır.

Halka Yakınlık: Mahalle düzeyinde katılım, yerinde hizmetle sağlanacaktır.

Denetlenebilirlik: Kamu kaynağı kullanan her yerel yönetim, halka ve devlete hesap vermekle yükümlüdür.

Hizmette Rekabet: Belediye başkanları siyasi tartışmalarla değil, hizmet karneleriyle değerlendirilecektir.

GELİR ARTIRICI POLİTİKALAR

"KAYITLI KAZAN, KDV DÜŞSÜN" PİLOT BÖLGE MODELİ

1. AMAÇ

Türkiye’de kayıt dışı ekonomiyle etkin ve yapısal mücadele yürütmek; aynı zamanda KOBİ’lerin kurumsallaşmasını teşvik ederek onların dijital dönüşümünü, finansal şeffaflığını ve yasal güvencelerini güçlendirmek amacıyla pilot bölgelerde özel bir vergi indirimi ve yüksek denetim temelli dijital model hayata geçirilecektir.

Bu modelle hedeflenenler:

Kayıt dışı ticaretin önlenerek vergi tabanının genişletilmesi,

KOBİ’lerin muhasebe düzeni ve alacak tahsilatı gibi konularda yasal dayanaklara kavuşması,

Dijital sistemler üzerinden şeffaf veri akışının sağlanması,

Dürüst ve şeffaf çalışan işletmelerin öncelikli olarak desteklenmesi,

KOBİ’lerin devletle olan ilişkilerinde güvenilir, sürdürülebilir ve izlenebilir bir yapıya kavuşmasıdır.

Bu amaçla geliştirilen sistem; vergi indirimi ile teşvik edici, yüksek teknoloji ile denetleyici ve kurumsallaşma ile dönüştürücü bir yapı sunar.

2. POLİTİKA TANIMI

Pilot olarak belirlenecek bölgelerde, KOBİ’lerin mal ve hizmet satışlarına dair Katma Değer Vergisi (KDV) oranı %10’a indirilecektir. Bu indirim yalnızca:

Otomotiv, beyaz eşya, mücevher gibi yüksek değerli sektörler dışında kalan,

Sistemli olarak kayıt altına alınmış,

Denetimden başarıyla geçen,

Dijital ödeme sistemlerini etkin kullanan

KOBİ’ler için geçerli olacaktır.

Bu bölgelerde aynı anda aşağıdaki mekanizmalar devreye alınacaktır:

Yapay zekâ destekli dijital denetim sistemi

POS cihazı ve dijital fatura zorunluluğu

Anonim, güvenli ve ödüllü ihbar sistemi

Kayıt dışı faaliyetlere yüksek idari ve mali yaptırımlar

3. DESTEKLEYİCİ UYGULAMALAR

Kayıt altına giren işletmelere ilk yıl ücretsiz vergi danışmanlığı ve dijital sistem eğitimi verilecektir.

“Etik İşletme Sertifikası” ve “Vergi Uyum Karnesi” uygulamaları başlatılacak; şeffaf ve dürüst işletmeler tanınacak, teşvik edilecektir.

Bu işletmelere kamu ihalelerinde öncelik tanınacak ve “Kamu Güvenceli Müşteri” programı kapsamında destek sağlanacaktır.

Vergi Uyum Karnesi derecelendirmesiyle (Gümüş, Altın, Platin) farklı düzeyde avantajlar sunulacaktır.

4. DENETİM VE ETİK GÜVENCELER

Denetim süreçleri tamamen dijital, şeffaf ve tarafsız olacak; Sayıştay ve TBMM’ye bağlı sivil izleme kurullarına açık şekilde yürütülecektir.

Denetim ekipleri etik sınavdan geçmiş, bağımsız ve teknik yeterliliğe sahip personelden oluşturulacaktır.

İlk 6 ay boyunca işletmelere “uyum dönemi” tanınacak, bu süre zarfında ceza uygulanmayacak; rehberlik, eğitim ve yönlendirme öncelikli olacaktır.

İhbar sistemi yalnızca kimliksiz, doğrulanabilir ve denetlenebilir yapıda işleyecek; suistimalin önüne geçilecektir.

5. UYGULAMA AŞAMALARI

Yıl 1 Uyum ve Test Süreci

Pilot bölge seçimi: 1 büyükşehir + 1 kırsal il

Dijital sistemlerin kurulması, POS altyapısı yaygınlaştırılması

Eğitimler, danışmanlık hizmetleri ve kamu bilgilendirme kampanyası

İlk 6 ay rehberlik ve gönüllü geçiş dönemi

Yıl 2 Etkin Denetim ve Ölçümleme

Yapay zekâ destekli dijital denetim sisteminin aktifleşmesi

Kayıt dışı işlemlerin tespiti ve cezai işlemler

Vergi uyum puanlama sistemi ile işletme takibi

Başarı verilerinin düzenli raporlanması ve kamuya açıklanması

Yıl 3 ve Sonrası Yaygınlaştırma

Modelin başarı durumuna göre diğer illere yaygınlaştırılması

“Kayıtlı Ekonomi Ulusal Programı”nın temellerinin atılması

6. BEKLENEN ETKİLER (1 YIL İÇİN)

Kayıt Dışı Ekonomide Azalma

Pilot bölgedeki hedef sektörlerde %60-70 oranında,

Genel ortalama ise %35-40 oranında kayıt dışılık azalması beklenmektedir.

KOBİ Başına Vergi Tahsilatında Artış

Sisteme yeni geçen işletmelerde %100’ün üzerinde tahsilat artışı sağlanacak,

Genel ortalama %45-60 oranında artış öngörülmektedir.

Yerel İstihdamda Büyüme

Kayıtlı istihdamda %2025 artış,

Kadın ve genç istihdamında %30’a varan artış beklenmektedir.

Kamu Gelirlerinde Yapısal Artış

KDV oranı düşürülmesine rağmen genişleyen vergi tabanı ile

%12-15 net kamu geliri artışı öngörülmektedir.

Ekonomik Şeffaflıkta İlerleme

Dijitalleşen ekonomi sayesinde şeffaflık artacak,

Uluslararası yatırım ortamı endekslerinde Türkiye’nin puanı yükselecektir.

7. STRATEJİK SONUÇ

Bu model yalnızca teknik bir vergi düzenlemesi değil; ekonomik şeffaflığı, etik ticareti ve kamu güvenini önceleyen bir yapısal reformdur.

Kısa vadede yüksek kazançlar sağlarken, orta ve uzun vadede vergi sistemine olan güveni yeniden inşa edecektir.

Elde edilecek başarı göstergeleri, modelin ülke geneline yaygınlaştırılmasının temelini oluşturacaktır.

DETAYLI FİNANSAL ANALİZ RAPORU

PARTİ PROGRAMI MALİYET HESAPLAMALARI VE VERİ KAYNAKLARI

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER (2024 VERİLERİ)

ANA MAKRO VERİLER:

GSYİH (2024): 43,41 trilyon TL

Kişi Başına GSYİH: 507.615 TL (15.463 USD)

Merkezi Yönetim Bütçesi: 11,09 trilyon TL

Bütçe Açığı (2024): 2,1 trilyon TL

BAKANLIK BÜTÇELERİ:

MEB Bütçesi (2024): 1,45 trilyon TL (GSYİH'nın %3.34'ü)

Sağlık Bakanlığı (2024): 1.106 trilyon TL (GSYİH'nın %2.55'i)

Toplam Eğitim-Sağlık: 2.556 trilyon TL (GSYİH'nın %5,89'u)

1. EĞİTİM REFORMLARI MALİYET ANALİZİ

ÖĞRETMEN VERİLERİ VE HESAPLAMALAR

Mevcut Öğretmen Durumu (2024):

Toplam Öğretmen Sayısı: 1.168.896 kişi

Kadrolu Öğretmen: ~993.000 kişi

Sözleşmeli Öğretmen: ~175.000 kişi

Ücretli Öğretmen: 86.136 kişi

Mevcut Öğretmen Maaşları (2024 Temmuz):

Yeni Başlayan: 41.308 TL/ay

Uzman Öğretmen: 48.750 TL/ay

Baş Öğretmen: 52.800 TL/ay

Ortalama Maaş: ~45.000 TL/ay

ÖĞRETMEN MAAŞ İYİLEŞTİRMESİ HESAPLAMA

Hedef: %30-40 Maaş Artışı

Mevcut Durum: Toplam Öğretmen: 1.168.896 kişi Ortalama Maaş: 45,000 TL/ay - Aylık Toplam Maliyet: 52,6 milyar TL Yıllık Toplam Maliyet: 631,2 milyar TL %35 Artış Sonrası: Yeni Ortalama Maaş: 60.750 TL/ay Aylık Toplam Maliyet: 71.01 milyar TL Yıllık Toplam Maliyet: 852.12 milyar TL Ek Maliyet: Yıllık Ek Harcama: 220.92 milyar TL - GSYİH'ye Oranı: %0.51

Veri Kaynağı: MEB İstatistikleri, Öğretmen Sendikaları Verileri

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ZORUNLULUĞU

Hedef Kitle Analizi:

4-6 Yaş Nüfusu: ~2,5 milyon çocuk

Mevcut Okul Öncesi Oranı: %70 (~1,75 milyon)

Ek Kapsanacak: 750.000 çocuk

Maliyet Hesaplaması:

Ek Öğretmen İhtiyacı: Sınıf Başına Öğrenci: 20 kişi Gerekli Ek Sınıf: 37.500 sınıf Gerekli Ek Öğretmen: 37.500 kişi Öğretmen Maliyeti: Ortalama Maaş: 45.000 TL/ay Yıllık Maliyet: 20.25 milyar TL Altyapı Maliyeti: Sınıf Başına Kurulum: 500.000 TL Toplam Altyapı: 18.75 milyar TL (tek seferlik) Toplam İlk Yıl Maliyeti: 39 milyar TL Yıllık İşletme Maliyeti: 20.25 milyar TL

EĞİTİM REFORMLARI TOPLAM MALİYETİ

5 Yıllık Toplam Eğitim Reformu Maliyeti: 1. Öğretmen Maaş İyileştirmesi: 220,92 milyar TL/yıl 2. Okul Öncesi Zorunluluk: 20,25 milyar TL/yıl + 18,75 milyar TL (ilk yıl) 3. Öğretmen Eğitimi ve Gelişimi: 5 milyar TL/yıl 4. Teknoloji ve Altyapı: 15 milyar TL/yıl 5. Mesleki Eğitim Modernizasyonu: 10 milyar TL/yıl Yıllık Toplam: 271.17 milyar TL 5 Yıllık Toplam: 1.374,6 milyar TL GSYİH'ya Oranı: %0,62/yıl

2. SAĞLIK REFORMLARI MALİYET ANALİZİ

MEVCUT SAĞLIK SİSTEMİ VERİLERİ

Sağlık Harcamaları (2024):

Sağlık Bakanlığı Bütçesi: 1.106 trilyon TL

SGK Sağlık Harcamaları: ~400 milyar TL

Toplam Kamu Sağlık Harcaması: ~1,5 trilyon TL

GSYİH'ye Oranı: %3.46

Nüfus ve Kapsama:

Toplam Nüfus: 85 milyon

SGK Kapsamındaki: ~82 milyon (%96,5)

Kapsam Dışı: ~3 milyon (%3,5)

EVRENSEL SAĞLIK SİGORTASI MALİYETİ

Hedef: %100 Nüfus Kapsamı

Ek Kapsanacak Nüfus: 3 milyon kişi Kişi Başına Yıllık Sağlık Harcaması: Mevcut Ortalama: 17.647 TL/kişi/yıl Ek 3 milyon için: 52.94 milyar TL/yıl Sistem İyileştirmeleri: Dijital altyapı: 15 milyar TL (5 yıl) Personel artışı: 20 milyar TL/yıl Teknoloji yatırımı: 10 milyar TL/yıl Toplam Ek Maliyet: 82.94 milyar TL/yıl

SAĞLIK REFORMLARI TOPLAM MALİYETİ

5 Yıllık Toplam Sağlık Reformu Maliyeti: 1. Evrensel Kapsam Genişletme: 52,94 milyar TL/yıl 2. Sağlık Personeli Artışı: 20 milyar TL/yıl 3. Dijital Sağlık Altyapısı: 3 milyar TL/yıl 4. Önleyici Sağlık Hizmetleri: 15

milyar TL/yıl 5. Sağlık Teknolojisi Yatırımı: 10 milyar TL/yıl Yıllık Toplam: 100.94 milyar TL 5 Yıllık Toplam: 504.7 milyar TL GSYİH'ye Oranı: %0.23/yıl

3. EKONOMİK POLİTİKALAR MALİYET ANALİZİ

VERİLER 2025 YILI AĞUSTOS AYI DOLAR KURUNA GÖRE HESAPLANMIŞTIR PARİTE 1 TL $\approx$ 0,0245 USD

KOBİ VERİLERİ VE HESAPLAMALAR

Türkiye KOBİ Durumu:

Toplam İşletme Sayısı: ~4 milyon

KOBİ Oranı: %99,8 (~3,99 milyon)

Mikro İşletme: %93,9 (~3,76 milyon)

Küçük İşletme: %5,2 (~208.000)

Orta İşletme: %0,7 (~28.000)

KOBİ DESTEK PROGRAMLARI MALİYETİ

"Kayıtlı Kazan, KDV Düşsün" Programı:

Hedef KOBİ Sayısı: 1 milyon işletme KDV İndirim Maliyeti: - Mevcut KDV Oranı: %20 - Yeni KDV Oranı: %10 - Ortalama KOBİ Ciro: 2 milyon TL/yıl - KDV Kaybı: 200.000 TL/işletme/yıl - Toplam KDV Kaybı: 200 milyar TL/yıl Dijital Dönüşüm Destekleri: - İşletme Başına Destek: 50.000 TL - 1 milyon işletme için: 50 milyar TL (tek seferlik) Eğitim ve Danışmanlık: - İşletme Başına: 10.000 TL - Toplam: 10 milyar TL/yıl Beklenen Ek Vergi Geliri: - Kayıt dışılık azalması: %40 - Ek vergi tabanı: 300 milyar TL/yıl - Net Kazanç: 100 milyar TL/yıl Net Maliyet: 160 milyar TL/yıl (ilk yıl 210 milyar TL)

KADIN İSTİHDAMI DESTEKLERİ

Hedef: Kadın İşgücü Katılımını %35'ten %60'a Çıkarma

Mevcut Durum: - Çalışma Çağındaki Kadın: ~27 milyon - Mevcut Katılım Oranı: %35 (~9.45 milyon) - Hedef Katılım Oranı: %60 (~16.2 milyon) - Ek İstihdam Hedefi: 6.75 milyon kadın Destek Maliyetleri: - Kreş ve Gündüz Bakım: 30 milyar TL/yıl - İş Eğitimi ve Beceri Geliştirme: 15 milyar TL/yıl - Girişimcilik Destekleri: 10

milyar TL/yıl - İşveren Teşvikleri: 20 milyar TL/yıl Toplam Maliyet: 75 milyar TL/yıl Beklenen Ekonomik Getiri:
- Ek GSYİH Katkısı: %8-10 (~4 trilyon TL) - Ek Vergi Geliri: 800 milyar TL/yıl - Net Kazanç: 725 milyar TL/yıl

4. DİJİTAL DÖNÜŞÜM MALİYETLERİ

DİJİTAL DEVLET ALTYAPISI

5 Yıllık Dijital Dönüşüm Programı: 1. E-Devlet Altyapısı Modernizasyonu: 50 milyar TL 2. Yapay Zekâ ve Büyük Veri Sistemleri: 30 milyar TL 3. Siber Güvenlik Altyapısı: 25 milyar TL 4. Mobil Hizmet Platformları: 15 milyar TL 5. Personel Eğitimi ve Gelişimi: 20 milyar TL Toplam: 140 milyar TL (5 yıl) Yıllık Ortalama: 28 milyar TL
Beklenen Tasarruf: - Bürokrasi maliyeti azalması: %30 Yıllık tasarruf: 150 milyar TL - Net kazanç: 122 milyar TL/yıl

5. TOPLAM MALİYET ÖZETİ VE FİNANSMAN

5 YILLIK TOPLAM REFORM MALİYETİ

YILLIK MALİYETLER: 1. Eğitim Reformları: 271.17 milyar TL 2. Sağlık Reformları: 100.94 milyar TL 3. KOBİ Destekleri: 160 milyar TL (net) 4. Kadın İstihdam Destekleri: 75 milyar TL (net -725 milyar kazanç) 5. Dijital Dönüşüm: 28 milyar TL (net -122 milyar kazanç) BRÜT TOPLAM: 635.11 milyar TL/yıl NET TOPLAM: 136.89 milyar TL/yıl (KAZANÇ!) 5 Yıllık Net Kazanç: 684.45 milyar TL

FİNANSMAN KAYNAKLARI ANALİZİ

1. Vergi Tabanı Genişlemesi:

Kayıt dışı ekonomi: ~1,5 trilyon TL (GSYİH'nın %35'i) %40 kayıt altına alma hedefi: 600 milyar TL Ek vergi geliri (%20 oran): 120 milyar TL/yıl

2. Verimlilik Artışı Tasarrufları:

Dijital devlet tasarrufu: 150 milyar TL/yıl Sağlık önleyici hizmet tasarrufu: 50 milyar TL/yıl Eğitim kalitesi ile tekrar maliyet tasarrufu: 30 milyar TL/yıl Toplam: 230 milyar TL/yıl

3. Ekonomik Büyüme Etkisi:

Kadın istihdamı GSYİH etkisi: %8-10 büyüme Ek vergi geliri: 800 milyar TL/yıl Eğitim kalitesi uzun vadeli etki: %2-3 büyüme Ek vergi geliri: 300 milyar TL/yıl (5. yıldan itibaren)

6. RİSK ANALİZİ VE SENARYOLAR

MALİ RİSKLER

Pesimist Senaryo (%30 daha yüksek maliyet):

Yıllık maliyet: 826,64 milyar TL

5 yıllık toplam: 4.133 trilyon TL

GSYİH'ye oranı: %1,9/yıl

Optimist Senaryo (%20 daha düşük maliyet):

Yıllık maliyet: 508,09 milyar TL

5 yıllık toplam: 2.540 trilyon TL

GSYİH'ye oranı: %1.17/yıl

GETİRİ ANALİZİ

Kısa Vadeli Getiri (1-2 yıl):

KOBİ kayıt artışı: 100 milyar TL/yıl

Dijital devlet tasarrufu: 150 milyar TL/yıl

Toplam: 250 milyar TL/yıl

Orta Vadeli Getiri (3-5 yıl):

Kadın istihdamı etkisi: 800 milyar TL/yıl

Eğitim kalitesi etkisi: 200 milyar TL/yıl

Sağlık önleyici hizmet tasarrufu: 100 milyar TL/yıl

Toplam: 1.100 milyar TL/yıl

Uzun Vadeli Getiri (5+ yıl):

Toplam ekonomik etki: 2 trilyon TL/yıl

Net pozitif etki: 1,5 trilyon TL/yıl

SONUÇ

Finansal Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi:

Kısa vadede yatırım gerekli (1-2 yıl)

Orta vadede başa baş (3-4 yıl)

Uzun vadede yüksek getiri (5+ yıl)

Net bugünkü değer: POZİTİF

Ana Sonuç: Program mali olarak sürdürülebilir ve karlıdır.

Gelecek Başarı Hikayeleri

Beş Yıl Sonra Türkiye:

Uluslararası eğitim sıralamasında önemli ilerleme

Gençlerde işsizlik önemli oranda azalma

Kadın işgücü katılımında artış

Araştırma-geliştirme harcamalarında artış

On Yıl Sonra Türkiye:

Mesleki eğitim mezunlarında çok yüksek istihdam

Sağlık göstergelerinde gelişmiş ülke ortalaması

Gelir eşitsizliğinde önemli iyileşme

Teknoloji ihracatında bölgesel liderlik

ALTINCI BÖLÜM: SONUÇ VE ÇAĞRI

Bu Program Neden Farklı?

Bilimsel Temelli: Her politika önerisi uluslararası araştırmalara dayanıyor. Dünya örneklerinden yararlanıyor.

Sürekli izleme ve değerlendirme yapıyor.

Uygulanabilir: Detaylı finansman planı var. Aşamalı uygulama stratejisi mevcut. Risk analizi yapılmış.
Alternatif planlar hazır.

Katılımcı: Halkın görüşleri alınıyor. Sivil toplum sürece dahil. Şeffaflık ve hesap verebilirlik var. Sürekli geri bildirim alınıyor.

Sosyal Liberal: Ne saf piyasa ekonomisinin acımasızlığını ne de devletçi yaklaşımın baskıcılığını benimsiyor. Özgürlük ve adaleti harmanlıyor.

TARIM VE KIRSAL KALKINMA POLİTİKASI

1) Vizyon ve İlkeler

Tarımda gıda egemenliği ve güvenliği sağlanacak, temel ürünlerde dışa bağımlılık azaltılacaktır.

Çiftçinin adil gelir elde etmesi için üretim maliyetine endeksli taban fiyat, sözleşmeli üretim ve güçlü kooperatifçilik desteklenecektir.

Verimlilik ve teknoloji öncelikli olacak, su ve enerji verimliliği, dijital tarla takibi, hassas tarım ve kontrollü ortam üretimi hayata geçirilecektir.

Her havzada ürün deseni ve toprak uygunluğuna göre bölgesel planlama yapılacaktır.

Büyükşehir çeperlerinde Dikey Organize Tarım-Sanayi Bölgeleri kurulacak, kent ile kır arasında köprü oluşturulacaktır. Devletin çiftçiye omuz vermesi, kooperatifçilik ve ziraat eğitimi yaklaşımı günümüzde yeniden uygulanacaktır.

TMO benzeri kurumların alım güvencesi dijital sözleşmeli üretimle güçlendirilecektir.

Kooperatiflerde profesyonel yönetim, şeffaf muhasebe ve e-ticaret desteklenecektir.

Ziraat eğitimi için Tarım Teknoloji Akademileri kurulacaktır.

Sulama modernizasyonu, arazi toplulaştırma ve erozyonla mücadele temel yatırımlar arasında olacaktır.

3) Stratejik Hedefler

İlk 12 ay içinde mazot ve gübre destekleri yüzde 50 arttırılacaktır.

İlk 24 ay içinde Ulusal Dijital Tarım Platformu hayata geçirilecektir.

İlk 36 ay içinde 10.000 genç çiftçi işletmesi kurulacaktır.

İlk 60 ayda stratejik ürünlerde ihracat iki katına çıkarılacak ve yerli tohum payı yüzde 70'in üzerine çıkarılacaktır.

4) Program Bileşenleri

Mazot ve gübre desteği e-cüzdan sistemiyle ödenecek.

Çiftçi kredi sicil affı ve yeniden yapılandırma uygulanacak.

Tarım gelir sigortası ile üretici korunacak.

Havza bazlı ürün deseni ve sözleşmeli üretim sistemi kurulacak.

Kooperatiflere profesyonel yönetici desteği, vergi teşviki ve doğrudan satış imkânı sağlanacak.

Tarla bazlı üretim takibi, uydu ve IoT destekli olacak.

Yerli tohum ıslah merkezleri ve stratejik tohum sandığı kurulacak.

Sulama yatırımlarına yüzde 60 hibe desteği verilecek.

Kırsalda internet, sağlık ve eğitim altyapısı güçlendirilecek.

Genç çiftçi kuluçkaları ve makine parkları kurulacak.

5) Dikey Organize Tarım-Sanayi Bölgeleri

Büyükşehir çeperlerinde kurulacak bu bölgelerde çok katlı üretim yapılacaktır.

İşleme, paketlenme, soğuk zincir ve lojistik merkezleri bulunacaktır.

Ar-Ge ve eğitim alanlarıyla çiftçi ve tüketici buluşturulacaktır.

Atık geri dönüşümü, güneş enerjisi ve biyogaz sistemleri kurulacaktır.

Kooperatiflere öncelik verilecektir.

Taze ürün fiyat istikrarı sağlanacaktır, gıda israfı yüzde 50 azaltılacaktır.

6) Pazar Reformu ve Soğuk Zincir

Ulusal soğuk zincir ağı kurulacaktır.

Hal reformu ile üreticiye doğrudan satış kotası verilecektir.

Okul ve kamu menüleri yerel kooperatiflerden tedarik edilecektir.

7) Finansman

Tarım Kanunu'ndaki yüzde 1 GSYH şartı eksiksiz uygulanacaktır.

Kırsal Kalkınma Fonu kurulacaktır.

Dikey tarım ve lojistik projelerinde Kamu-Özel-Koop modeli uygulanacaktır.

Enerji verimli yatırımlara vergi teşviki sağlanacaktır.

Gelir sigortası şartlı düşük faizli kredi paketi uygulanacaktır.

8) Zamanlama

0-6 ayda destek artışı, sicil affı, dijital kayıt pilotu ve ilk DOTSB projeleri başlayacak.

6-18 ayda Ulusal Dijital Tarım Platformu yaygınlaşacak, 5 pilot DOTSB açılacak.

18-36 ayda genç çiftçi işletmeleri ve tohum merkezleri tamamlanacak.

36-60 ayda DOTSB tüm büyükşehirlerle yayılacak, ihracat ve yerli tohum hedefleri gerçekleşecektir.

9) Başarı Göstergeleri

Çiftçi net kâr marjı yüzde 15 artacaktır.

Gıda israfı yüzde 40'tan yüzde 20'nin altına indirilecektir.

Sulamada verimlilik yüzde 50 artırılabilecektir.

Yerli tohum payı yüzde 70'i geçecektir.

Kooperatif ciroları yıllık yüzde 25 büyüyecektir.

Gıda fiyat oynaklığı azalacaktır.

10) Beklenen Sonuçlar

Kısa vadede üretim maliyetleri düşecek, çiftçi rahatlayacaktır.

Orta vadede verimlilik ve ihracat artacak, kırsalda yaşam cazibesi yükselecektir.

Uzun vadede sürdürülebilir, rekabetçi ve bağımsız bir tarım sektörü oluşacaktır.

Mevcut Sistemlere Atıf ve Yapılan Değişikliklerin Katkısı

Tarımsal Destekleme Ödemeleri :

Mevcut: Mazot, gübre, yem bitkisi, fındık gibi ürün bazlı destekler ödenmektedir. Ancak ödemeler gecikmeli yapılmakta ve miktar düşük kalmaktadır.

Değişiklik: Destekler yüzde 50 artırılabilecek ve çiftçi e-cüzdanı üzerinden zamanında ödenecektir.

Yarar: Çiftçi girdi maliyetini sezon başında karşılayabilecek, kredi yükü azalacak ve üretim planlaması kolaylaşacaktır.

Havza Bazlı Destekleme Modeli :

Mevcut: Türkiye 30 havzaya ayrılmıştır, her havzada belirlenen ürünlere destek verilmektedir. Ancak uygulama kâğıt üzerinde kalmaktadır.

Değişiklik: Bölgesel tarım planlaması zorunlu hale getirilecek, destekler ürün desenine göre

farklılaştırılacaktır.

Yarar: Su kaynaklarının yanlış kullanımının önüne geçilecek, arz fazlası ürün bir bölgede yığılmayacak, açığı olan ürün diğer bölgede desteklenerek denge sağlanacaktır.

TARSİM (Tarım Sigortaları) :

Mevcut: Doğal afet ve bazı risklere karşı sigorta sistemi vardır. Ancak primler yüksek ve kapsama alanı dardır.

Değişiklik: Tarım gelir sigortası getirilecek, primlerin yüzde 70'i devlet tarafından karşılanacaktır.

Yarar: Çiftçi iklim değişikliği, don, kuraklık, sel gibi risklere karşı korunacak, üretim sürekliliği güvence altına alınacaktır.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO)

Mevcut: TMO buğday, arpa, mısır gibi ürünlerde alım yapmaktadır fakat fiyat çoğu zaman maliyeti karşılamamaktadır.

Değişiklik: TMO taban fiyatı ürün maliyetine endeksli olarak belirlenecektir.

Yarar: Çiftçi zararına satış yapmayacak, üretim sürekliliği sağlanacak ve ithalat ihtiyacı azalacaktır.

Kooperatifçilik ve Üretici Birlikleri :

Mevcut: Çok sayıda kooperatif bulunmaktadır ancak çoğu sermaye ve pazarlama gücünden yoksundur.

Değişiklik: Koop-500 programı ile 500 kooperatife profesyonel yönetici hibesi, vergi teşviki ve doğrudan satış hakkı verilecektir.

Yarar: Çiftçi ürününü tüccara değil kooperatif üzerinden satacak, daha yüksek gelir elde edecek ve pazarlık gücü artacaktır.

IPARD ve Kırsal Kalkınma Yatırımları :

Mevcut: AB fonlarıyla IPARD-II programı yürütülmektedir ve hibeler kırsala dağıtılmaktadır.

Değişiklik: Fonların kullanımında öncelik genç çiftçi işletmeleri ve dikey organize tarım-sanayi bölgelerine verilecektir.

Yarar: Kaynaklar dağılmak yerine stratejik projelere yönlendirilecek, şehir-kır arasındaki gıda zinciri güçlenecektir.

Tarımda Dijitalleşme :

Mevcut: ÇKS (Çiftçi Kayıt Sistemi) e-Devlet üzerinden yapılabilmektedir ancak üretim planlamasında kullanılmamaktadır.

Değişiklik: Ulusal Dijital Tarım Platformu kurulacak, uydu, IoT ve yapay zekâ ile tarla bazlı kayıtlar tutulacaktır.

Yarar: Üretim fazlası ve açığı anlık görülecek, fiyat dalgalanmaları azalacak ve ihracat planlaması yapılabilecektir.

Tarım stratejik bir sektördür. Hem gıda güvenliğinin teminatı hem de kırsal kalkınmanın lokomotifidir. Partimiz, çiftçinin alın terini koruyan, tarımsal üretimi planlayan ve kırsalda yaşamı yeniden cazip hale getiren yeni bir kalkınma modeli benimsemektedir.

Hedeflerimiz (SMART Kriterlerine Göre):

1 yıl içinde mazot ve gübre desteklerinin %50 artırılması

2 yıl içinde tüm Türkiye’de bölgesel tarım planlamasına geçilmesi

3 yıl içinde genç çiftçiye %100 hibe destekli 10.000 yeni işletme açılması

5 yıl içinde tarım ihracatını 2 katına çıkaracak stratejik ürün listesi oluşturulması bütçe + AB uyum fonları

Beklenen Sonuçlar:

Kısa vadede: Çiftçi nefes alacak, maliyetler düşecek.

Orta vadede: Üretim planlı ve sürdürülebilir hâle gelecek.

Uzun vadede: Türkiye tarımda ihracatçı ülke konumuna yükselecek.

Programda Yer Almayan Başlıklara İlişkin Stratejik Yaklaşım ve Temel Değerlerimiz

Küresel Adalet ve Liyakat Partisi olarak kamuoyuyla paylaştığımız parti programı, ülkemizin mevcut ihtiyaçlarına yanıt veren, geleceği inşa etmeye yönelik gerçekçi ve dönüştürücü bir yol haritasıdır. Ancak bu program, nihai bir liste değil, toplumsal talepler doğrultusunda evrilecek bir vizyon belgesidir. Bu doğrultuda, bazı politika başlıklarına henüz detaylı biçimde yer verilmemiştir.

Söz konusu alanlar, bilinçli bir tercih ve stratejik zamanlamayla planlanmıştır. Bu durumun ardında yatan nedenleri ve yaklaşım biçimimizi aşağıda açıklarken, aynı zamanda hangi temel ilkelere, değerlere ve bakış açılarına dayandığımızı da açıkça ortaya koyuyoruz.

Olaylara Yaklaşımımızın Temelinde Ne Var?

KALP Partisi olarak biz;

Toplumu yukarıdan değil, içinden anlamayı esas alırız.

İktidarın imkanlarıyla değil, halkın iradesiyle güçlenmeye inanırız.

Gerçeklere göz yummadan umut, umuda yaslanmadan gerçeklik üretiriz.

Popülizme değil, veriye ve etik sorumluluğa dayalı politika üretiriz.

Siyaseti, yalnızca çözüm sunma sanatı değil, ortak çözüm süreçlerini örgütleme sorumluluğu olarak görürüz.

Bu nedenle bazı başlıklara programımızda şu aşamada sınırlı yer verilmiştir. Ancak bu alanlara yaklaşımımızın dayandığı temel perspektif, aşağıda detaylı şekilde ifade edilmiştir.

1. Stratejik Önceliklendirme ve Aşamalı Dönüşüm Yaklaşımı

Politika üretiminde her başlık eş zamanlı olarak ele alınamaz. Bu nedenle programımız; toplumun en acil, en yakıcı sorunlarını önceleyen ve doğrudan yaşam kalitesine dokunan konulara odaklanarak tasarlanmıştır. Diğer başlıklar, aşamalı dönüşüm anlayışımızın ikinci ve üçüncü evresinde, kurumsal hazırlıklar tamamlandıkça ele alınacaktır.

Temel ilke: "Her soruna aynı anda değil, en doğru zamanda ve en doğru yöntemle yaklaşmak."

2. Toplumsal Uzlaşığı Önceleyen Siyasi Ahlak

Bazı konular, mevcut toplumsal kutuplaşma ortamında tek taraflı biçimde ele alındığında daha fazla bölünmeye yol açabilir. Bu nedenle, geniş toplumsal mutabakatı önceleyen bir süreç yönetimini tercih ediyoruz. Önce dinleyecek, tartışacak, birlikte üretecek ve sonra hayata geçireceğiz.

Temel ilke: "Toplumun tamamına dokunmayan çözüm, kalıcı çözüm değildir."

3. Bilgiye Dayalı, Şeffaf ve Hesap Verebilir Politika Üretimi

Muhalefet konumundaki bir parti olarak, devletin stratejik alanlarına dair (savunma, enerji, dış politika gibi) sınırlı erişimimiz olan veri ve kaynaklara dayalı kapsamlı projeksiyonlar üretmek şu aşamada sınırlıdır. Biz, kamuoyunu yanıltabilecek tahminlerle değil; iktidar sorumluluğu üstlenildiğinde erişilecek resmi verilerle derinlikli ve uygulanabilir politikalar sunmayı tercih ediyoruz.

Temel İlke: "Veri olmadan fikir olur; ama politika olmaz."

4. Gerçekçilikten Taviz Vermeyen, Umuda Sadık Bir Siyaset

Kısa vadede uygulanabilirliği olmayan, kaynak planlaması yapılmamış, maliyet-etki analizi içermeyen vaatleri toplumla paylaşmayı sorumsuzluk olarak görüyoruz. Bizim anlayışımızda siyaset, yalnızca umut vermek değil, umutla birlikte güven vermektir.

Temel İlke: "Gerçekçiliği kaybetmeden değişimi savunmak."

5. Katılımcı ve Kurumsallaşmış Politika Geliştirme Süreci

Programımızda yer verilmeyen alanlar, ilerleyen süreçte toplumun farklı kesimleriyle birlikte oluşturulacak politika atölyeleri, danışma kurulları ve dijital platformlarla birlikte şekillendirilecektir. Bizim için önemli olan, politikanın kaynağıdır: halkın iç sesi.

Temel İlke: "Politika, toplumla birlikte yazıldığında halkın olur."

Sonuç: Gelişmeye Açık Bir Yolculuk, Toplumla Yazılacak Bir Gelecek

Parti programımız, sabit bir metin değil; gelişen, genişleyen, toplumla birlikte yazılan bir yol haritasıdır. Eksik görünen başlıklar, bilinçli bir stratejinin ve daha sağlıklı bir demokratik üretim sürecinin parçasıdır. Bizim için "değnilmemiş" olan; göz ardı edilen değil, daha derinlemesine hazırlanmakta olan anlamına gelir.

Değişim İçin Çağrı

Bu program sadece bir siyasi belge değil, Türkiye'nin geleceği için bir yol haritası. Başarısı, tüm toplumun ortak çabasına bağlı.

Gençlere Çağrımız: Ülkenizin geleceğine sahip çıkın. Eğitiminizi tamamlayın. Girişimcilik yapın. Teknolojiye yatırım yapın. Siyasete katılın.

Kadınlara Çağrımız: İş hayatına katılın. Girişimcilik yapın. Haklarınızı savunun. Toplumsal değişime öncülük edin.

İşverenlere Çağrımız: Mesleki eğitime destek verin. Araştırma-geliştirme yatırımı yapın. Çalışanlarınızı geliştirin. Sosyal sorumluluğunuzu yerine getirin.

Tüm Vatandaşlara Çağrımız: Bu programa sahip çıkın. Uygulama sürecine katılın. Geri bildirimlerinizi verin. Değişime inanın ve katkı sağlayın.

SON SÖZ

Türkiye, tarihinin en büyük dönüşümünü yaşamaya hazır. Bu program, o dönüşümün rehberi. Hedefimiz açık: Özgürlüklerin korunduğu, fırsat eşitliğinin sağlandığı, adaletin hüküm sürdüğü, hiç kimsenin geride bırakılmadığı bir Türkiye. Bu hayali gerçekleştirmek mümkün. Gerekli olan kararlılık, sabır ve ortak çaba. Birlikte başaracağız. Çünkü Türkiye hak ediyor. Çünkü geleceğimiz parlak. Çünkü değişim zamanı geldi.